

DE FEITEN EN
CIJFERS OVER 2013

JAARVERSLAG

ICS AMERSFOORT

ICS ASIA
CAMBODJA

ICS AFRICA
KENIA

ICS AFRICA
TANZANIA

ICS in feiten

Voorwoord	3
Ontwikkelingen ICS programma's in 2013.....	5
Partners in implementatie, kennis en financiering	7
Uitgelicht: Agribusiness Kenia en Tanzania.....	8
Uitgelicht: Skillful Parenting Kenia, Tanzania en Cambodja.....	12
Uitgelicht: Water Cambodja	16
Uitgelicht: YEP Tanzania.....	18
Uitgelicht: Child Protection Kenia en Tanzania	20
Alliantie Together4Change	22
Fondsenwerving en Communicatie	23
Overzicht projecten in 2013.....	26

ICS in cijfers

Organisatie	1
Personeel	2
Risicomanagement	4
Financieel beheer	4
Verantwoordingsverslag.....	5

Jaarrekening 2013	9
--------------------------------	----------

VOORWOORD

Directeur Ronald Messelink over ICS:

'De combinatie van sociale en economische verandering in het leven van ouders heeft direct invloed op het welzijn van kinderen'

'Het is ons doel om, in samenwerking met lokale gemeenschappen, duurzame sociale en economische verandering tot stand te brengen in rurale gebieden van ontwikkelingslanden. We werken aan duurzame, marktgerichte oplossingen in de agrarische sector, drinkwatervoorzieningen, jong ondernemerschap, toegang tot banen, Skillful Parenting en kindbescherming.'

Ontwikkeling in 2013

'Onze programma's hebben zich in 2013 uitstekend ontwikkeld. In dit jaarverslag geven we een uitgebreid overzicht, maar ik geef hier al graag een voorbeeld.'

'In Afrika hebben we een omvangrijk economisch ontwikkelingsprogramma met boeren en boerengroepen. In 2013 hebben we grote stappen gezet met het opschalen en verder professionaliseren van dit agribusiness programma. We bereikten in totaal 6300 boeren, die onder andere leerden hoe zij optimaal gebruik kunnen maken van zaden en mest. Bijna 5000 kleine boeren kochten kwaliteitszaden en mest bij ICS. Op krediet, zodat ze gespreid kunnen betalen. Deze ondersteuning leidt tot spectaculaire toename van de opbrengst van het land, soms meer dan een verdrievoudiging.'

'We combineren ons economische werk met de boeren met ons sociale programma. In 2013 hebben in ruim 2.800 gezinnen deelgenomen aan Skillful Parenting

sessies in Kenia, Tanzania en Cambodja. De komende 2 jaar zal dit programma groeien naar rond de 17.000. Deze combinatie van sociale en economische ontwikkeling in het leven van ouders heeft direct invloed op het welzijn van kinderen.'

Fondsenwerving

'Fondsenwerving heeft zich in 2013 onvoldoende ontwikkeld. Dat is zorgelijk, zeker in het licht van de veranderende rol van de overheid, die gaat leiden tot afnemende subsidies. Het opbouwen van nieuwe financiële kanalen kost tijd. We hebben in 2013 hard gewerkt aan onze vaardigheden op dit vlak. De verwachting is dat dit, onder de leiding van het nieuwe hoofd fondsenwerving, in 2014 resultaten op gaat leveren.'

Medewerkers

'Het medewerkertevredenheidonderzoek dat in de tweede helft van 2013 plaatsvond laat zien dat de medewerkers van ICS over het algemeen met veel plezier en enthousiasme hun werk doen.'

Vooruitblik

'Kortom, er is focus in de programma's aangebracht en de basis is goed. Ook in 2014 zullen we in staat zijn om een belangrijke bijdrage te leveren aan de gezinnen en kinderen waarvoor we werken. Met het vooruitzicht op het einde van de huidige subsidie-overeenkomst eind 2015, gaan we ons de komende twee jaar richten op het verbreden van onze financieringsbasis.'

Visie

Mensen zijn in staat en bereid om het welzijn van kinderen zeker te stellen en zelf verandering teweeg brengen.

Missie

In samenwerking met mensen en hun organisaties, stimuleren we samenwerking bij initiatieven en ondernemingen die zorgen voor blijvend sociale en economische veranderingen, om zo het welzijn van kinderen en jongeren te verzekeren.

- In totaal hebben in Cambodja 361 boeren (247 leden vanaf 2012 + 114 leden vanaf 2013) toegang tot kwaliteitszaden tegen een lage rente. De boeren hebben in 2013 hun rijstoogst zien toenemen ten opzichte van 2012. Dit was dankzij de kwaliteitszaden van ICS in combinatie met voldoende regenwater.
- In Cambodja wordt schoon drinkwater verkocht aan 205 huishoudens in 14 dorpen. Het water wordt vanuit deze water stations gedistribueerd naar 21 lokale verkooppunten waar het vervolgens door lokale ondernemers verkocht wordt aan de dorpsbewoners.

ENKELE RESULTATEN VAN 2013

- 2.500 boeren in Meatu, Tanzania verwerven voldoende inkomsten om alle rekeningen voor hun gezin te kunnen betalen (school, dokter etc). De productie van de boeren is met 100% verhoogd voor mais en zonnebloemen. De oogst van de boeren steeg gemiddeld van vijf zakken per 0,4 hectare (1 acre) naar 10 zakken. Het uitoefenen van hun landbouwactiviteiten is voor hen nu een zakelijke activiteit waarbij ze bepaalde gewassen voor hun eigen voedselzekerheid verbouwen en andere gewassen voor de verkoop.
- In Kenia hebben 2.219 lokale boeren via een kredietsysteem zaden en mest ontvangen. Dit zijn 857 meer boeren dan in 2012. De maisproductie in 2013 was 3 keer zoveel als in 2012.

Meer resultaten en enkele uitgelichte projecten staan verderop in dit jaarverslag.

IN 2013 ZIJN DE PROGRAMMA'S VAN ICS IN KENIA, TANZANIA EN CAMBODJA VERDER ONTWIKKELD. ER IS MEER FOCUS AANGEBRACHT WAARDOOR PROGRAMMA'S EN SAMENWERKINGEN ZIJN BEËINDIGD, PILOTS ZIJN UITGEVOERD EN PROGRAMMA'S ZIJN UITGEBREID.

ONTWIKKELINGEN VAN ICS PROGRAMMA'S IN 2013

West Kenia

In west Kenia zijn in 2013 veel ontwikkelingen geweest. Zo is het aantal boeren dat deelneemt aan het agribusiness programma gestegen, in Kenia maakten 2.219 boeren gebruik van het kredietsysteem. Dit waren 857 meer boeren dan in 2012. De stijging betekent dat nu nog meer gezinnen profiteren van het programma. De terugbetaling door de boeren van het inputkrediet programma is gestegen van 65% naar 70% en er zijn pilots gestart met nieuwe producten zoals verzekeringen, zaden voor groenten en een pilot voor kippenhouderij. Ook in de toekomst wil ICS meer pilots voor nieuwe producten houden.

In West kenia werden voor het programma Jong Ondernemerschap (Vijana Reloaded), schoon drinkwater, Child Protection en Skillful Parenting grote projectvoorstellen ontwikkeld. Deze gaan, afhankelijk van de geworven fondsen, in 2014 van start.

Beëindiging programma

In 2008 is ICS gestart in het Suba district met het opzetten van een meisjesschool en het economisch versterken van de gemeenschap. De school is opgezet en het economische programma is in 2014 gestopt. ICS werkt in het Suba district nog wel samen met partner Fascobi voor de implementatie van het Child Protection programma. Deze samenwerking wordt in 2014 afgebouwd.

Tanzania

In Tanzania heeft ICS in 2013 het programma uitgebreid van het Meatu district naar het Shinyanga district. Deze uitbreiding biedt ICS diverse voordelen in het ontwikkelen van programma's. Het agribusiness programma heeft bijvoorbeeld veel profijt van de uitbreiding, omdat in Shinyanga meer mogelijkheden zijn om levensvatbare

sociale ondernemingen op te zetten. Ook is het in dit gebied makkelijker om de juiste medewerkers aan te trekken. Vanuit Shinyanga kan ICS de boeren en gezinnen uit Meatu blijven ondersteunen omdat het district grenst aan Meatu. In 2014 wordt in Shinyanga het agribusiness programma uitgebreid met een social business op het gebied van zonnebloemzaden: Alizetics.

Het jongerenprogramma heeft ook veel voordeel van de uitbreiding naar Shinyanga. Jongeren hebben in dit gebied meer kansen op de arbeidsmarkt waardoor het jongeren programma (YEP) hier effectiever ingezet kan worden. In 2014 wordt er op basis van een onderzoek een pilot gestart met opleidingen voor banen in de agrarische sector. De toepassing van het Skillful Parenting en Child Protection programma worden nader onderzocht en uitgewerkt. In de Arusha regio blijft ICS voor haar programma's Skillful Parenting en Child Protection samenwerken met de huidige partners.

Beëindiging programma

In Tanzania is de samenwerking met Stichting Het Groene Woudt ter bevordering van veeteelt in de Masaai gemeenschap en de ondersteuning van Masaai Radio (Orname), gestopt. Stichting Het Groene Woudt besloot het programma niet meer te financieren. ICS heeft te weinig financiële middelen om dit programma zelfstandig voort te zetten.

Cambodja

In de voorgaande jaren kwamen de ICS programma's in Cambodja vaak moeilijk van de grond. Onder andere de verhuizing van ICS van Thailand naar Cambodja was hier debet aan. Daarnaast waren er problemen bij het aantrekken van goed personeel in Cambodja en bleken

enkele social business projecten niet een financieel haalbaar business model te hebben. In 2013 is er een ICS Country Director aangenomen en zijn de programma's herdefinieert. Er is onderzocht welke projecten écht de potentie hadden om naar een gezonde onderneming toe te groeien. Programma's die deze potentie niet hadden, zijn beëindigd.

Beëindiging en wijziging programma's

In 2013 zijn in Cambodja de varkensonderneming en de handel in organische mest beëindigd wegens het uitblijven van resultaten. Het programma om toegang tot schoon drinkwater te realiseren is gewijzigd. Om effectiever en sneller te kunnen opschalen met minder risico, is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met 1001fontaines. Een Franse NGO met een vergelijkbaar en bewezen concept. De programma's ter bevordering van organische landbouw, jong ondernemerschap en toegang tot banen, zijn meer op de lokale markt gericht en worden bedrijfsmatiger aangepakt.

Verder investeerde ICS in 2013 in Cambodja in de ontwikkeling van het Child Protection programma; er zijn internationale medewerkers aangenomen om programma's te ontwikkelen en daar geschikte partners bij te zoeken. De focus in het Child Protection programma is gelegd op het ontwikkelen van het Skillful Parenting programma in Cambodja.

PARTNERS IN IMPLEMENTATIE, KENNIS EN FINANCIERING 2013

Nederland

- ➔ SOS Kinderdorpen
- ➔ Wereldkinderen
- ➔ Wilde Ganzen
- ☑ Context, international cooperation
- ➔ Aflatoun
- ➔ Child and Youth Finance International
- ☑ ☑ Stichting Het Groene Woudt
- ➔ Health[e]Foundation
- ☑ Bucon Industries BV
- 🌐 Vebegeo
- ☑ ☑ Aqua for All
- ☑ Universiteit van Utrecht
- ☑ ☑ Sengerema Foundation
- ☑ ProPortion Foundation
- ☑ Metameta – research and consultancy services
- ☑ PUM- senior expert organization
- ☑ Rotary club Laren-Blaricum
- ☑ Rotary Club Epe
- ☑ Rotary Club Oldebroek
- ☑ Rotary Club Harderwijk
- ☑ Rotary Club Hattem-Heerde

Internationaal

- ➔ Parenting Africa Network (PAN)
- ➔ The African Child Policy Forum (ACPF)
- ☑ EAGC- East African Grain Council

Cambodja

- ➔ SST – SorSorTroung
- ➔ CIDO
- 🌐 1001 Fontaines
- ➔ Ponleur Kumap (PK)
- ➔ Krousar Yoeung (KrY)
- ➔ Cambodian Women's Crisis Center (CWCC)
- ☑ Royal University of Phnom Pen (RUPP)

Tanzania

- ➔ C-SEMA
- ➔ OrkonereiMaasai Social Initiative (OMASI)*
- ➔ Mkombozi
- ➔ MPDI (Monduli Pastoralist Development Initiative)
- ➔ Orname*
- ➔ Dutch Orkonerei Social Initiative Limited (Dosi)*
- ➔ Emboret Dairy Cooperative Society limited*
- ➔ IOPA – Institute for Orkonerei Pastoralist Association*
- ➔ SAHVTC – Simanjiro Animal Husbandry Vocational Training Centre* ➔
- ☑ TRIAS

Kenia

- ➔ The Green Forest Social Investment Trust (GFSIT)*
- ➔ CLAN (Child Legal Action Network)
- ➔ KAARC (Kenya Alliance for the Advancement of Children)
- ➔ Rural Education and Economic Enhancement Programme (REEP)
- ➔ Fascobi
- ➔ ChildLine Kenya
- ➔ Akukuranut Development Trust (ADT)
- ➔ KEWACTA (The Kenyan Woman and Child Transformation Agenda)
- ➔ Action for Child Development trust (ACDT)
- ☑ ILO Kenya (afgelopen in 2013)

Netwerken:

- 🔗 Partos
- 🔗 Vereniging Fondsenwervende Instellingen (VFI)
- 🔗 The Netherlands-African Business Council (NABC)

* uitgefaseerd in 2013

WAT IS AGRIBUSINESS KENIA & TANZANIA?

ICS BIEDT BOEREN TOEGANG TOT KENNIS OVER MODERNE LANDBOUWTECHNIEKEN, TOT KWALITATIEF HOOGWAARDIGE ZADEN EN MEST EN TOT DE MARKT. DIT VERZEKERT BOEREN NIET ALLEEN VAN VOEDSEL MAAR OOK VAN EEN HOGER INKOMEN.

AGRIBUSINESS KENIA & TANZANIA

Voedselzekerheid én inkomen voor boeren in Afrika

Boeren in Afrika hebben regelmatig te maken met een tegenvallende oogst. Ook krijgen zij veelal een te lage prijs voor hun producten. Daarom ontwikkelt ICS diverse programma's op het gebied van agribusiness.

Het concept

ICS helpt boeren in Afrika op verschillende manieren vooruit. Enerzijds door boeren essentiële kennis en vaardigheden van moderne landbouwmethoden te leren. Anderzijds met een kredietprogramma, waarbij boeren toegang krijgen tot kostbare kwaliteitsproducten, zoals goede zaden en mest. Deze producten schaffen boeren aan via ICS en betalen die in termijnen terug. De combinatie van de juiste kennis en vaardigheden én het gebruik van goede landbouwproducten resulteert in een efficiënte en effectieve productie. Dat levert de boeren veel op: zij kunnen hierdoor voorzien in hun eigen voedselbehoefte én hebben een eigen inkomen door de verkoop van extra productie. Boerengezinnen en gemeenschappen die deelnemen aan dit ICS programma worden daarnaast betrokken bij de Skillful Parenting methode van ICS (zie pagina 12).

De praktijk

ICS werkt in Kenia samen met verschillende partijen, waaronder het ministerie van Landbouw en sinds 2013 met de Equity Bank, een van de grotere Keniaanse banken. Deze bank zet zijn kennis in voor ICS en leert boeren bijvoorbeeld om een eenvoudig bedrijfsplan te ontwikkelen en de winstgevendheid van hun agrarische onderneming in te schatten. Zo krijgen de boeren meer kennis over de financiële gezondheid van hun agrarische

bedrijf. De samenwerking met het Ministerie van Landbouw in de capaciteitsversterking van de facilitatoren in het veld, leidde tot interessante resultaten in 2013. De boeren in de gemeenschappen werden technische experts die mede-dorpsbewoners vernieuwende landbouwtechnologieën aanleerden.

Het inputkredietprogramma – het leveren van kwaliteitssproducten op krediet – diende vorig jaar als basis voor een initiatief rondom zonnebloemteelt in Tanzania. ICS voerde in Meatu, Tanzania, een marktonderzoek uit naar productie en verkoopmogelijkheden van zonnebloemolie en bijproducten. Door de grote vraag naar deze olie bleken veel boeren interesse te hebben in het verbouwen van zonnebloemen. Daarom startte ICS in 2013 een pilot met het leveren van zonnebloemzaden op krediet en trainde de boeren in het telen van de bloemen.

Om boeren te motiveren zich aan te sluiten bij deze pilot, werkte ICS samen met boerengroepen. Binnen gemeenschappen werden groepen uitgekozen of samengesteld. In 2013 meldden achthonderd nieuwe boeren zich aan voor deelname. In 2014 gaat ICS in Tanzania verder met de ontwikkeling van het zonnebloemolieprogramma.

In de programma's in Kenia en Tanzania werkt ICS nauw samen met de overheid. De lokale boerenadviseurs van de overheid worden door ICS getraind zodat zij beter advies geven aan boeren. De adviseurs zijn direct betrokken bij het programma, waardoor zij beïnvloed worden en de mogelijkheden zien van sociaal ondernemen. Zo zorgt ICS dat de capaciteit van de boeren en de lokale overheden wordt versterkt.

Mevrouw Ng'wamba, runt een landbouwbedrijf met haar man in Lingeka, Tanzania

'We leerden om ons land beter te gebruiken en te bewerken. Dat heeft ons veel opgeleverd. Zo konden we ons bedrijf uitbreiden met tweeënhalve hectare. En konden we een huis bouwen: het heeft 3 kamers en een plaat-ijzeren dak. Er staan 2 tafels, stoelen en een bed met een matras.'

Marije Tanis, Social Business Developer ICS:

'Het opzetten van een sociale onderneming is uitdagend en kost tijd en energie. Het bedrijfsmodel moet kloppen zodat je uit de kosten komt, je moet een product leveren waar boeren, ook de kleine boeren, de waarde van inzien en in willen investeren. Het vinden van een geschikte en enthousiaste ondernemer is uiteraard ook cruciaal. Het mooie van deze aanpak is dat je bouwt aan een structurele en duurzame ontwikkeling. Dat is de energie dubbel en dwars waard.'

Onderzoek naar sociaal ondernemerschap

ICS ziet een duidelijke toekomst voor sociaal ondernemerschap. Niet alleen binnen haar eigen doelstelling, maar ook als belangrijke maatschappelijke trend. Dit zijn ondernemingen die maatschappelijke problemen zien als kansen om te gaan ondernemen. ICS ziet bijvoorbeeld agribusiness als één van haar sociale ondernemingen. Voor sociale ondernemingen is winst niet het primaire doel. Om in de toekomst meer bekendheid te geven aan dit onderwerp, is een onderzoek naar sociale ondernemen opgezet in nauwe samenwerking met Context, international cooperation. Dit onderzoek gaat onder andere gebruikt worden om overheden op de kansen te wijzen die sociale ondernemingen hebben te bieden. Er moet echter nog een slag gemaakt worden, want te vaak wordt nog gekeken naar traditionele oplossingen.

IMPACT

Impact agribusiness West Kenia, Tanzania en Nafics

- ▶ In 2013 is aan agribusiness West Kenia € 297.765 besteed.
- ▶ In 2013 is aan Nafics € 101.288 besteed.
- ▶ In Kenia hebben 2.219 lokale boeren via een kredietsysteem zaden en mest ontvangen. Dit zijn 857 meer boeren dan in 2012. De maisproductie in 2013 was 3 keer zo groot als in 2012.
- ▶ Nafics (een dochteronderneming van ICS) nam 500 zakken mais (van 90 kilo per stuk) af van de lokale kleine boeren in het ICS programma. Nafics kon de boeren een marktconforme en transparante prijs bieden, wat voor hen een hogere winst betekent.
- ▶ 2.500 boeren in Meatu, Tanzania verwerven voldoende inkomsten om alle rekeningen voor hun gezin te kunnen betalen (school, dokter etc). De productie van de boeren is met 100% verhoogd voor mais en zonnebloemen. De oogst van de boeren steeg gemiddeld van vijf zakken per 0,4 hectare (1 acre) naar 10 zakken. Het uitoefenen van hun landbouwactiviteiten is voor hen nu een zakelijke activiteit waarbij ze bepaalde gewassen voor hun eigen voedselzekerheid verbouwen en andere gewassen voor de verkoop.

Nafics Ltd.

In Kenia zette ICS de sociale onderneming Nafics op, die zich concentreert op de maishandel in Kenia. Mais is een waardevol gewas voor boeren, niet alleen omdat het als voedsel dient, maar ook omdat het een belangrijk handelsproduct is. Nafics betaalt boeren een goede prijs voor hun mais, waarvan ook de kleine boeren profiteren. Inkoop bij grote boeren is echter erg belangrijk om het business model snel rendabel te krijgen. Door middel van een couponsysteem (Warehouse Receipt systeem) ontvangt de boer eerst een basisprijs voor zijn oogst. De mais wordt door Nafics opgeslagen en op een later moment, wanneer de marktprijs optimaal is, verkocht. Na deze verkoop krijgt de boer uitbetaald en profiteert op deze manier van de meerwaarde.

grain trading

Nafics koopt binnen 5 jaar ten minste 50% van de totale inkoop aan mais bij kleinschalige boeren. Hierdoor wordt de economische positie van tenminste 10.000 huishoudens in West Kenia verbeterd. Nafics streeft in het vijfde jaar naar een omzet van 3,5 miljoen euro met een brutomarge van 26% en een winst van rond de 170.000 euro. Nafics wil binnen tien jaar een gerenommeerd Oost-Afrikaanse sociale onderneming zijn die een markt biedt voor verschillende gewassen van boeren.

Ontwikkelingen Nafics en agribusiness

- In sommige gebieden produceren kleine boeren niet genoeg mais om een deel van hun oogst te verkopen. Ze hebben de gehele oogst nodig als voeding voor henzelf en hun gezin. Dit maakt het lastig voor Nafics om de sociale doelstelling te bereiken en een significant aantal kleine boeren (eerste jaar 25% naar minimaal 50% in de komende jaren) toegang tot de markt te geven. De noodzaak om de productie te verhogen, door middel van het ICS agribusiness programma, wordt hierdoor duidelijk.
- Krediet werd over het algemeen betaald in cash geld. Dit brengt een risico met zich mee doordat het geld door verschillende handen gaat. Hierdoor kan geld verloren gaan. Eind 2013 is ICS daarom gestart met een verschuiving naar betalingen middels de mobiele telefoon.

Isaac Chege (Directeur Nafics, Kenia):

'Nafics bestaat nu iets meer dan een jaar. Ik ben trots op de enorme resultaten die we hebben bereikt in zo'n korte tijd. We hebben zo'n 5.000 kleine boeren bereikt. Deze boeren profiteren direct en indirect van onze in- en verkoopactiviteiten, voorraadbeheer service en trainingen voor het WRS systeem o.a. (Warehouse Receipt systeem). We zijn erin geslaagd om in totaal meer dan 600 ton mais te kopen van grote én kleine boeren uit de regio en de aantallen blijven toenemen. Nafics heeft de 'Warehouse Receipt System' certificering van The East Africa Grain Council in Eldoret (Kenia) ontvangen omdat boeren een vooruitbetaling en betere prijs krijgen voor hun mais. Dit certificaat toont aan dat de graansector vertrouwen heeft in Nafics. We blijven streven om met onze social business strategie het leven van kleine boeren op het platteland van Kenia te verbeteren!'

WAT IS SKILLFUL PARENTING?

HET SKILLFUL PARENTING PROGRAMMA VAN ICS MAAKT OUDERS IN KENIA, TANZANIA EN CAMBODJA, BEWUST VAN HET EFFECT VAN POSITIEF OUDERSCHAP OP HUN KINDEREN EN WERKT MET HEN AAN HOE ZE HUN EIGEN OUDERSCHAPSWAARDIGHEDEN KUNNEN VERBETEREN. EEN VEILIGE EN STABIELE THUISOMGEVING IS VAN GROOT BELANG OM KINDEREN TOT POSITIEVE VOLWASSENEN OP TE KUNNEN LATEN GROEIEN.

SKILLFUL PARENTING KENIA, TANZANIA & CAMBODJA

De kracht van opvoeding

'Ik voedde mijn kinderen streng op, werd regelmatig boos en strafte hen veel. Net zoals mijn ouders dat bij mij deden. Nu realiseer ik me dat een positieve opvoeding mijn gezin gelukkig maakt.' Lanh Kimheung uit Cambodja volgde in 2013 het ICS programma voor Skillful Parenting. Ook in Kenia en Tanzania geeft ICS cursussen over Skillful Parenting aan boerengezinnen.

Het concept

Een positieve opvoeding heeft een enorme impact op het welzijn van een kind. Doordat ouders zich bewust worden van deze impact en vaardigheden leren hoe ze hun opvoedstijl kunnen verbeteren, kunnen ze hun kinderen een veilige omgeving bieden en hun toekomst positief beïnvloeden. De Skillful Parenting methode van ICS is speciaal ontwikkeld voor families in arme plattelandsgebieden. Daarbij staat centraal: werken aan opvoedkundige vaardigheden van ouders, omgaan met het familiebudget, het beschermen van kinderen en het voorkomen van kindermishandeling en verwaarlozing. Ouders werken in peergroups, waarbij ze samen leren en elkaar ondersteunen in het ontwikkelen van kennis en vaardigheden op het gebied van ouderschap. Aan de orde komen onderwerpen als 'eigenwaarde en bevestiging', 'conflictbeheersing in het gezin', 'positieve discipline', 'family budgetting' en 'child protection'.

De praktijk in Kenia en Tanzania

In 2013 namen in Kenia en Tanzania in totaal 2.706 ouders deel aan de Skillful Parenting cursussen van ICS. Deze ouders maken deel uit van de boerencoöperaties waarmee ICS samenwerkt in het agribusinesprogramma (zie pagina 8). Om nog meer mensen profijt van het Skillful Parenting programma te laten hebben, zet ICS eigen trainers in die zowel boeren als partnerorganisaties trainen (REEP, ADT, BUCOC en FLEP in West-Kenia en MPDI en Mkombozi in Noord-Tanzania). Daarnaast investeert ICS in activiteiten die de gemeenschap bewustmaken van het belang van Skillful Parenting. Dit gebeurt via theaterstukken, discussiemiddagen en reportages op radio en televisie. In 2013 werkte ICS verder aan de nieuwe module 'Family budgetting'. Hierbij leren ouders over het nut van sparen, het gezamenlijk plannen maken binnen het gezin, het beheren van hun financiën en het stellen van financiële prioriteiten. In 2014 gaan oudergroepen met deze module aan de slag.

Beleidsbeïnvloeding

In Kenia en Tanzania heeft ICS het belang van de vaderrol in de opvoeding van kinderen onder de aandacht gebracht. In de media (onder andere radio) is aan de vaderrol, door middel van paneldiscussies, uitgebreid aandacht besteed. Op deze dag zijn op ludieke wijze acties ondernomen om vaders bewust te maken van hun rol.

In 2013 verscheen de tweede documentaire van ICS over de rol van vaders als primaire ouder. Deze richt zich op achtergronden van vaders die hun kinderen schade toebrengen door geweld, misbruik of verwaarlozing. De eerste documentaire verscheen in 2012 en gaat over meningen van Keniaanse jongeren en kinderen, uit verschillende lagen van de bevolking, over vaderschap. Beide documentaires worden uitgezonden op de Keniaanse en Tanzaniaanse Vaderdag.

IMPACT

Skillful Parenting Kenia en Tanzania:

- ▶ In 2013 is aan Skillful Parenting West Kenia € 134.359 besteed.
- ▶ In 2013 is aan Skillful Parenting Tanzania € 80.665 besteed.
- ▶ In 2013 bereikte ICS 2.706 ouders (832 vaders en 1.446 moeders) in Kenia en Tanzania.
- ▶ In 2013 is ICS, in samenwerking met de Universiteit van Utrecht, gestart met een impact onderzoek naar de effecten van Skillful Parenting in Kenia. Dit onderzoek vindt plaats in 2014 en 2015.

Maureen Buyu, Skillful Parenting trainer Kakamega en Busia County, West-Kenia

'Ik help ouders om de problemen en uitdagingen te herkennen die ze thuis ervaren. En vervolgens realistische en toepasbare oplossingen te bedenken. Onze ervaring is dat het gat tussen ouders en kinderen groot is. Ouders brengen zo'n 80 procent van hun tijd zonder hun kinderen door en hebben weinig zicht op hun leven en ontwikkeling. Tegelijkertijd willen kinderen gehoord en verzorgd worden, en zich geliefd, veilig en geborgen voelen. Wij slagen erin het gat te dichten. Onze training heeft veel impact op de manier waarop ouders hun kinderen opvoeden. Ouders vertellen ons dat het programma families bij elkaar heeft gebracht. De meeste deelnemers zijn zich blijvend bewust van het belang van communicatie en hun functie van rolmodel.

Mijn werk als trainer biedt me veel innerlijke rust. Het voelt geweldig om onderdeel te zijn van dit fantastische programma. Elke dag ga ik slapen met een glimlach op mijn gezicht. Vanwege de gedachte dat ik opnieuw iets positiefs heb bijgedragen aan het leven van een kind en zijn of haar ouders.'

**Paschazia Robert, Skillful Parenting trainer
Meatu, Tanzania**

'Samen met medewerkers uit Lingeka en Sakasaka trainde ICS vorig jaar 397 ouders. In groepen van 20 tot 30 mensen hielpen we hen om verantwoordelijkere en vaardigere ouders te worden. Daarnaast organiseerden we interactieve theateervoorstellingen om bewustzijn rond de opvoeding issues te bevorderen. Ook vertoonden we een ICS-film over opvoedingstijlen in diverse dorpen. Volgens aanwezige ouders is film een goede manier om hen te leren over Skillful Parenting.'

Parenting in Africa Network (PAN)

In 2013 organiseerde ICS partner PAN een conferentie over tienerouders. Tijdens de conferentie waren 69 vertegenwoordigers van 11 Afrikaanse landen aanwezig. Tijdens de conferentie werden barrières besproken waar tienerouders tegenaan lopen: toegang tot werk, inkomen, onderwijs en goed kunnen zorgen voor hun kinderen. De conferentie bood de mogelijkheid aan deelnemers om plannen te ontwikkelen op beleidsniveau om tienerouders te kunnen ondersteunen.

De Afrikaanse Unie heeft ICS partner PAN erkend als een belangrijke partner op opvoedingsondersteuning. PAN heeft hiervoor een status gekregen als waarnemer op het gebied van problemen van kinderen in Afrika.

De praktijk in Cambodja

Geweld tegen vrouwen en kinderen is een groot probleem in Cambodja. Daarom krijgt dit onderwerp extra aandacht binnen het Cambodjaanse Skillful Parenting programma. Naast de basismodules besteden trainers aandacht aan respectvolle, gendergelijke en geweldloze relaties. Tussen vader en moeder en tussen ouder en kind. Uniek in Cambodja is dat we hier ook investeren in het trainen van lokale organisaties en medewerkers. In 2013 werkte ICS samen met partnerorganisaties Ponleu Kumar en Krousar Yoeung. In 2014 en 2015 wil ICS een erkend trainingsbureau worden dat organisaties leert om positief ouderschap in hun eigen programma op te nemen. ICS verwacht daarnaast in 2014 met drie nieuwe partners te werken op het gebied van Skillful Parenting: CIDO, CWCC en Water Enterprise.

IMPACT

Skillful Parenting Cambodja:

- ▶ In 2013 is aan Skillful Parenting Cambodja € 158.530 besteed.
- ▶ ICS vertaalde in 2013 haar Skillful Parenting programma ook naar de Cambodjaanse cultuur en context.
- ▶ Bij vier lokale NGO's zijn 25 medewerkers opgeleid om Skillful Parenting cursussen te geven.
- ▶ Samen met lokale NGO's bereikte ICS in 2013 in Cambodja 120 ouders met het Skillful Parenting programma. (in 2013 is het programma gestart in Cambodja)
- ▶ 80 procent van de deelnemers aan de eerste cursussen gaf na afloop aan dat ze hun kinderen minder fysiek en vernederend straffen. Volgens 90 procent verbeterden de relaties en communicatie in de familie.

Ros Pheak, parenting trainer Cambodja

'Alle kinderen zouden geluk en vrede in hun leven moeten kennen. Dit begint in de fase waarin een kind volledig afhankelijk is van zijn of haar familie. Ouders en opvoeders zijn de belangrijkste personen in het leven van een kind. Het is hun verantwoordelijkheid om te voorzien in de emotionele en lichamelijke behoeften van een kind. Ik ben zelf vader, en leerde van mijn ouders en mijn omgeving hoe ik mijn kinderen moet opvoeden. Maar soms leren we dingen die niet in het belang van onze kinderen zijn. Ouders twijfelen soms, en weten niet waar ze terecht kunnen voor hulp. Het Cambodjaanse Skillful Parenting programma biedt ouders soelaas. Door ouders te ondersteunen bij de opvoeding, kunnen zij een nieuwe generatie voortbrengen van actieve burgers, gezonde volwassenen én goede ouders.'

Ontwikkelingen Skillful Parenting (algemeen)

- Het mobiliseren van ouders voor een programma over ouderschap is moeilijk. Vooral in de plattelandsgebieden waar ouders het druk hebben met het werken op het land is het lastig om de ouders bij elkaar te krijgen. Daarom is het van belang om Skillful Parenting te integreren in andere interventies. Bijvoorbeeld de boerengroepen in Kenia en Tanzania en de spaargroepen in Cambodja.
- Start in een gemeenschap altijd met werken met de meest geïnteresseerde en gemotiveerde personen. Dit zijn meestal niet de meest kwetsbaren, maar een positieve verandering in deze gezinnen inspireren andere, meer problematische gezinnen om ook deel te nemen aan Skillful Parenting cursussen. Een quote uit Cambodja: "Ook andere dorpingen zijn geïnteresseerd en observeren hun groepsleden om te kijken of ze stoppen met geweld tegen hun kinderen."
- Vaders betrekken bij Skillful Parenting is moeilijk. Het vraagt een specifieke strategie om mannen te benaderen en te motiveren om meer betrokken te zijn bij de opvoeding van hun kinderen.
- Niet iedereen is van nature een goede facilitator. Het praktische examen aan het eind van de facilitator training is daarom cruciaal om controle te hebben op de kwaliteit van het Skillful Parenting programma.
- Kinderen leren van wat ze zien in hun familie en omgeving. Vaardige ouders bieden een goede en veilige omgeving voor hun kinderen om in op te groeien. Tegelijkertijd bieden ze hun kinderen goede levensvaardigheden voor de toekomst.

WAT IS WATER CAMBODJA?

IN AFGELEGEN DORPEN IN CAMBODJA BOUWT ICS WATERZUIVERINGSSTATIONS. ELK STATION WORDT GERUND DOOR EEN LOKALE ONDERNEMER DIE HET WATER VERKOOPT AAN DE LOKALE GEMEENSCHAP. TECHNISCH ONDERHOUD, EDUCATIE VAN DE LOKALE ONDERNEMER EN KWALITEITSCONTROLE OP HET WATER WORDEN CENTRAAL GEREGLD. OP DEZE MANIER HEBBEN DE MENSEN IN DE ICS PROGRAMMA GEBIEDEN DUURZAAM TOEGANG TOT SCHOON DRINKWATER.

WATER CAMBODJA

Duurzaam toegang tot schoon drinkwater

Schoon drinkwater is van levensbelang. Toch heeft bijna de helft van de plattelandsbewoners in Cambodja er geen of nauwelijks toegang toe. Met alle gevolgen van dien. Kinderen sterven er nog steeds aan de gevolgen van diarree. ICS brengt daar verandering in.

Het concept

De Community Water Enterprise van ICS heeft als doel om plattelandsgemeenten toegang te bieden tot schoon water. ICS plaatst waterzuiveringsstations op strategische plekken, dichtbij bronnen en op centrale punten in gemeenschappen. Elk waterzuiveringsstation wordt gerund door een lokale ondernemer die speciaal hiervoor wordt opgeleid. Het schone drinkwater wordt verkocht aan de gemeenschap. De lokale ondernemer draagt maandelijks een bedrag af aan een centraal platform van waaruit onderhoud en kwaliteitscontrole van het drinkwater georganiseerd wordt. Op deze manier krijgen de Cambodjanen op een duurzame manier toegang tot schoon drinkwater. De Community Water Enterprise vergroot de toegang tot schoon drinkwater en werkt zo aan de verbetering van de gezondheid van de plattelandsbewoners en geeft de lokale werkgelegenheid een impuls.

De praktijk

Het bundelen van krachten staat centraal. Daarbij volgt ICS een tweesporenbeleid. Enerzijds werkt de organisatie met lokale partijen om nieuwe waterzuiveringsstations te starten. Anderzijds knoopt ICS banden aan met strategische partners in Europa en Cambodja om het project verder uit te breiden. Ook zijn lokale NGO's

betrokken bij het project die de lokale ondernemers ondersteunen. Zo ontwikkelt ICS met haar partners een duurzaam bedrijfsmodel, zodat er structureel meer mensen toegang krijgen schoon drinkwater. ICS is in 2013 klein begonnen met een pilot en heeft tot nu toe twee waterondernemingen opgezet in Prasat Lbeuk en in Kok Mon. De onderneming in Prasat Lbeuk is eind 2013 gesloten. De lokale autoriteiten in dit gebied konden onvoldoende toegang garanderen tot een goede waterbron. Een aantal geleerde lessen wordt nu in de praktijk toegepast in Kok Mon. Bijvoorbeeld het letten op een opzet van goede distributie, aansluiting bij de vraag van de klanten en efficiënt gebruik en onderhoud van de waterinstallatie. In 2013 is er een partnerschap gesloten met 1001 Fontaines om op te schalen in de provincies Siem Reap, Oddar Meanchey en Kampong Thom (Noord Cambodja) naar in totaal 160 waterondernemingen in 2016. Het waterproject wordt medegefinancierd door de Achmea Foundation, Rotary Laren-Blaricum en Wilde Ganzen.

IMPACT

water Cambodja

- ▶ In 2013 is aan Water Cambodja € 102.946 besteed.
- ▶ Na het verbeteren van het productieproces, bleek na regelmatige watertesten dat de kwaliteit van het water consequent goed is.
- ▶ Schoon drinkwater wordt via 21 lokale verkooppunten verkocht aan 205 huishoudens in 14 dorpen (Kok Mon).

Ontwikkelingen Water Cambodja

- Het zoeken van de juiste locatie is essentieel. De grootte van het 'afzetgebied' is mede bepalend voor het uiteindelijk succes.
- De waterbron moet het gehele jaar door goed bereikbaar zijn, uiteraard niet droogvallen tegen het einde van het droge seizoen en goed afgeschermd zijn om te voorkomen dat mensen zich er in gaan baden of het vee eruit gaat drinken.
- De selectie van de (lokale) ondernemer vergt veel tijd en energie. Over het algemeen schuift de lokale autoriteit zichzelf of een familielid naar voren, maar deze hebben niet altijd de gewenste kwaliteiten. Het vergt een goede transparante voorbereiding om de autoriteiten betrokken te houden en de juiste ondernemer op het waterstation te krijgen.
- Speciale aandacht moet gaan naar het verhogen van het totale aantal mensen dat bereikt wordt in het betreffende dorp. Op dit moment mikt ICS op 10% van de gemeenschap, maar dat zal zeker omhoog moeten in de toekomst (naar 20-30%) om voldoende effect te hebben en financieel duurzaam te zijn. Sociale Marketing is dan essentieel. Naast het uitdragen van de boodschap (bijvoorbeeld schoon water is goed voor de gezondheid), zal er ook gewerkt worden aan marketing rondom het product schoon drinkwater; door andere vormgeving van flessen, ludieke acties, promotie etc.

Joyce Ridderhof, Social Business Developer ICS Nederland:

'Om drinkwater op een financieel duurzame manier aan te bieden aan gezinnen op het platteland van Cambodja zijn schaalgrootte en voldoende afzet van belang. Zeker als je het drinkwater wilt verkopen tegen een prijs die voor zoveel mogelijk mensen betaalbaar is. Om dit te realiseren zijn we in 2013 actief bezig geweest met het opzetten van partnerschappen voor dit project. Lokaal en internationaal, op uitvoerend en strategisch niveau. Partnerschappen waarbij ICS en de partners elkaar aanvullen en scherp houden. Om sneller en effectiever het waterproject op te kunnen schalen zijn we in gesprek met partijen die al jaren actief zijn in Cambodja op dit gebied. Door de krachten te bundelen kunnen we gezamenlijke fondsenwerving initiëren, een groter geografisch gebied bestrijken, sneller meer mensen van schoon drinkwater voorzien, meer werkgelegenheid bieden, kosten reduceren en het economisch model blijven aanscherpen op basis van gemeenschappelijke ervaringen.'

WAT IS YEP?

HET ICS JOB & BUSINESS OPPORTUNITIES PROGRAMMA BIEDT JONGEREN EEN KANS OM EEN ONDERNEMING OP TE ZETTEN. OOK BIEDT HET PROGRAMMA TOEGANG TOT BANEN. FINANCIËLE EDUCATIE IS ONDERDEEL VAN HET JOB & BUSINESS OPPORTUNITIES PROGRAMMA.

IN 2013 IS HET YOUNG ENTREPRENEURSHIP PROGRAM (YEP) IN MEATU, TANZANIA, GESTART. HET BIEDT JONGEREN KENNIS EN COACHING BIJ HET VERTALEN VAN HUN BEDRIJFSIDEE NAAR EEN ONDERNEMING. OP BASIS VAN EEN GOED ONDERNEMERSPLAN KRIJGEN JONGEREN VERVOLGENS EEN STARTERSLENIING. YEP BIEDT JONGEREN DE KANS OM HUN EIGEN INKOMEN TE CREËREN EN BIJ TE DRAGEN AAN DE LOKALE ECONOMIE.

YEP TANZANIA

Coachen en investeren

Een onderneming starten. Dat is voor ambitieuze jongeren in Tanzania door het Young Entrepreneurship Program (YEP) van ICS een stap dichterbij gekomen.

Het concept

Een onderneming begint natuurlijk met een idee. Maar zonder ondernemersvaardigheden lukt het maar weinigen een bestendige onderneming te starten of een bestaande uit te bouwen. Daarom kunnen jonge ondernemers in Meatu coaching- en trainingstrajecten volgen. Daar leren ze onder meer over zaken als financiën, marktonderzoek, verkoop en promotie. Dit programma ontwikkelde ICS samen met de Nederlandse Stichting Sengerema. Jongeren leren zelf stappen te zetten om hun onderneming te laten slagen.

De praktijk

Ruim 50 jongeren schreven zich in 2013 in voor de eerste basistraining van Y.E.P. in Meatu, Tanzania. Daarin leerden ze computervaardigheden, omgaan met financiën en hoe een goed ondernemingsplan te maken. 36 jongeren namen vervolgens deel aan de negendaagse workshop 'Hoe start ik mijn eigen onderneming' en volgden een stage traject met opdrachten. Allemaal ontwikkelden ze voor hun eigen idee een ondernemingsplan, presenteerden dat en ontvingen een startkapitaal van ICS om hun plan daadwerkelijk tot uitvoering te brengen. De jongeren hebben 3 jaar om hun investering terug te betalen.

FINANCIËLE EN BUSINESS EDUCATIE

Financiële educatie in 2013

In 2013 heeft ICS Kenia de vierde internationale meeting van Aflatoun gehost in Nairobi. Aflatoun is een netwerk van organisaties, samen maken zij sociaal en financieel onderwijs mogelijk voor kinderen en jongeren wereldwijd. Ruim 200 deelnemers uit 90 landen waren aanwezig bij de bijeenkomst. In 2013 werd Aflatoun versterkt met de komst van enkele stakeholders, onder andere enkele lerarenopleidingen.

In mei 2013 hield Child Youth and Finance International, partner van ICS, haar tweede jaarlijkse bijeenkomst in Istanbul. Bij de bijeenkomst waren 413 volwassenen aanwezig uit 102 verschillende landen. Ook waren er 101 kinderen/jongeren tussen de 8 en 25 jaar. De kinderen en jongeren hadden tijdens de bijeenkomst een duidelijke stem en konden samen met beleidsmakers in gesprek gaan over wat zij belangrijk vinden binnen financieel onderwijs.

Cambodja: National Social Enterprise Conference

Op 25 oktober 2013 organiseerde ICS de National Social Enterprise Conference. De conferentie ging specifiek over het creëren van kansen voor Cambodjaanse jongeren door sociaal ondernemen. Mede organisatoren waren Friends International, de universiteit van Phnom Penh en de nationale universiteit van Singapore. Ruim driehonderd deelnemers uit heel Cambodja kwamen op de conferentie af. Onder de deelnemers waren jongeren, sociale ondernemingen, NGO's, academici en beleidsmakers.

Ontwikkelingen YEP

- Naast alle business vaardigheden die de jongeren hebben opgedaan zijn sociale vaardigheden minstens zo belangrijk.
- De jonge ondernemers kunnen een (start) kapitaal lenen. Het is belangrijk om ouders, en de persoon/ personen die garant staat voor de lening, te betrekken voordat het contract getekend wordt. Op deze manier zijn zij zich beter bewust wat het opstarten van een eigen bedrijfje inhoudt en wat de consequenties zijn van het aangaan van een lening.

IMPACT

YEP Meatu

- ▶ In 2013 is aan YEP Meatu € 94.171 besteed.
- ▶ Na een jaar van trainingen en stages als onderdeel van het jong ondernemersprogramma, kwamen 31 jongeren (17 man, 14 vrouw) in aanmerking voor een lening die het mogelijk maakt om hun bedrijf op te starten of uit te breiden.
- ▶ 10 van de jongeren waren zelf al een kleinschalige onderneming opgestart en worden daarin ondersteund door middel van een lening. 21 jongeren zijn nu bezig met het opstarten van hun eigen onderneming. Hierin worden ze begeleid door ICS.

Talitha Hammer, medewerker Social Business ICS.

'Lokale experts trainen en coachen jongeren zodat zij hun toekomst vol vertrouwen tegemoet gaan. Met de start van hun eigen bedrijf of met het uitbouwen van hun bestaande onderneming. Maar liefst 31 jongeren sloten eind 2013 succesvol een trainingsjaar af van het Young Entrepreneurship Program. Zij krijgen een kapitaal als lening om écht aan de slag te gaan. Dat is een heel mooi resultaat.'

WAT IS HET ICS CHILD PROTECTION PROGRAMMA?

ICS ZORGT DAT OUDERS, VERZORGERS EN KINDEREN TOEGANG HEBBEN TOT KWALITATIEF GOEDE HULPVERLENING OP HET GEBIED VAN KINDERBESCHERMING. DIT DOET ICS DOOR OUDERS/VERZORGERS TE INFORMEREN OVER DE BESCHIKBARE DIENSTEN WAAROP ZE RECHT HEBBEN. AAN DE ANDERE KANT ONDERSTEUNT ICS LOKALE OVERHEDEN EN DIENSTVERLENERS OM KINDERBESCHERMING VANUIT VERSCHILLENDE DISCIPLINES BETER TE ORGANISEREN EN KWALITEITSCONTROLE IN TE BOUWEN.

CHILD PROTECTION KENIA EN TANZANIA

Preventie en hulp voor kinderen en ouders

Voorkomen van mishandeling, misbruik, verwaarlozing of uitbuiting van kinderen. En toegang bieden tot professionele hulp. Deze doelen staan centraal bij het Child Protection programma van ICS in Afrika. In West-Kenia en Tanzania zijn in 2013 belangrijke stappen gezet.

Het concept

De zorg voor en bescherming van kinderen ligt in de handen van hun ouders, verzorgers en begeleiders (bijvoorbeeld leraren). Maar als er sprake is van kindermisbruik, mishandeling of verwaarlozing moeten volwassenen en kinderen toegang hebben tot professionele hulp. ICS werkt aan het professionaliseren en toegankelijk maken van deze hulp door samen te werken met ouders, gemeenschappen en lokale autoriteiten, bijvoorbeeld de politie of het dorpshoofd. Maar ook met partijen in onder meer onderwijs, zorg en justitie op nationaal en lokaal niveau.

De praktijk

ICS werkt in Busia County, West-Kenia, samen met de National Department of Children's Services, de Busia County Children's Services, CLAN, KAACR, Childline Kenia en REEP. ICS investeert in een integrale aanpak waarbij de overheid een coördinerende rol heeft, waar kinderen en ouders weten wat voor eerstelijns hulp beschikbaar is en gespecialiseerde hulp zoals juridische ondersteuning. ICS investeert in de ontwikkeling van kwaliteitscontroles, verwijssystemen en dataverzameling. Preventie wordt als belangrijk element meegenomen in

het Skillful Parenting programma (zie pagina 12). Ook is er aandacht voor eerstelijns hulp op lokaal niveau. Een voorbeeld hiervan is de kindertelefoon. In Tanzania kunnen kinderen sinds 2013 voor hulp bellen naar een speciale 'kindertelefoon'. ICS investeerde samen met organisatie C-Sema in deze gratis hulplijn. In gebieden waar toegang tot telefonie lastig is, kunnen kinderen problemen melden via 'speak-out boxes' op school.

Beleidsbeïnvloeding

Dankzij de samenwerking van ICS met de afdeling Children Services, op nationaal en provincie niveau, zijn er County Child Protection System richtlijnen ontwikkeld. Deze richtlijnen zijn de start van een gezamenlijk project om een Nationaal Framework on Child Protection systems te implementeren. ICS laat zien hoe de overheid en kinderbeschermingsorganisaties gecoördineerd actie kunnen ondernemen om een effectief Child Protection systeem te organiseren en implementeren.

Door te laten zien hoe een effectief systeem georganiseerd kan worden, neemt ICS het voortouw om het beleid van de overheid te beïnvloeden en meer aandacht voor Child Protection te krijgen.

In Tanzania heeft samenwerking tussen ICS, UNICEF en Child Helpline International, geresulteerd in de Tanzaniaanse Kindertelefoon. De Kindertelefoon is opzet door ICS partner C-SEMA. Het Tanzaniaanse ministerie van Community Development, Gender and Children is overtuigd van het belang van de kindertelefoon en heeft een gratis telefoonlijn beschikbaar gesteld.

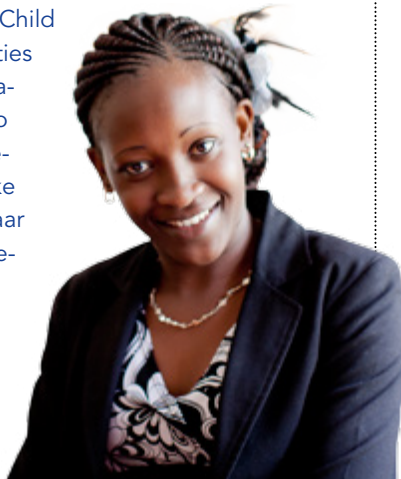

African Child Policy Forum (ACPF)

In 2008 verscheen het eerste rapport van ICS partner ACPF over Afrikaanse overheden en hun beleid op het gebied van kindervelzijn. Vijf jaar later, in november 2013, lanceert ACPF *The African Report on Child Wellbeing 2013: Towards accountability to Africa's children*.

Beatrice Ogutu, Regional Program Manager Child Protection, Africa

'Kinderen veilige mogelijkheden bieden om misbruik of geweld te melden. Twee jaar geleden was het nog een plan, vandaag is het de realiteit. Voor kinderen in Dar es Salaam, Tanzania, die de gratis hulplijn 116 kunnen bellen. En voor kinderen in Busia County, West-Kenia. Daar werken lokale Child Protection organisaties samen aan een gezamenlijk antwoord op geweld tegen kinderen. Deze belangrijke stappen van plan naar realiteit waren mogelijk dankzij nauwe samenwerking met overheid en lokale organisaties.'

IMPACT

Child Protection Afrika

- ▶ In 2013 is aan Child Protection Kenia € 209.162 besteed.
- ▶ In 2013 is aan Child Protection Tanzania € 240.251 besteed.
- ▶ Verschillende lokale dienstverleners (bijvoorbeeld overheid, maatschappelijk werkers, politie, enz), betrokken bij Child Protection, zijn ondersteund met kennis, financiën en materialen waardoor ze nu in staat zijn om samen de juiste hulp te bieden aan kinderen en hun ouders.
- ▶ Er werden verschillende trainingen georganiseerd voor leraren, maatschappelijke werkers, overheidsfunctionarissen en politieagenten in het gebruik van wettelijke protocollen voor kinderen jeugdbescherming. Hierbij zijn 95 dienstverleners bereikt.
- ▶ In Kenia kwamen 50 zaken op het gebied van kinderrechten en kinderbescherming voor het gerecht. De kinderen worden ondersteund door advocaten die de zaken vrijwillig begeleiden.
- ▶ Tijdens verschillende nationale vieringen zoals 'De dag van het Afrikaanse Kind', werden er discussies gehouden op het gebied van kinderbescherming. In totaal namen zo'n 200 ouders hier aan deel.
- ▶ De speciale 'kindertelefoon' die kinderen, dankzij C-Sema en ICS, sinds 2013 in Tanzania kunnen bellen, wordt gemiddeld 122 keer per dag gebeld. Elke dag komen er zo'n tien nieuwe cases bij die doorverwijzing krijgen naar de juiste hulpinstanties.

ALLIANTIE TOGETHER 4 CHANGE IN 2013

De alliantie Together4Change draait om het inspireren en motiveren van mensen en hun organisaties om initiatieven te nemen die leiden tot langdurige sociale en economische verandering. Doel: het veiligstellen van het welzijn van kinderen en jongeren. Door krachten te bundelen en kennis op verschillende werkteerijnen bij elkaar te brengen, kan het programma meer bereiken. ICS is penvoerder van de alliantie, die verder bestaat uit SOS Kinderdorpen, Wereldkinderen, Wilde Ganzen en een groot aantal lokale en internationale organisaties.

Eén van de grote gezamenlijke leertrajecten binnen de alliantie is het versterken van de lokale partnerorganisaties in het werven van (lokale) fondsen. Door het werven van fondsen bij bijvoorbeeld het lokale bedrijfsleven of bij de groeiende middenklasse in eigen land, worden organisaties minder afhankelijk van buitenlandse financiering. In 2012 werd de eerste fondsenwervingstraining georganiseerd voor organisaties uit Kenia en Tanzania. In november 2013 werd een vervolgbijeenkomst georganiseerd.

ICS en Together4Change

ICS is penvoerder van de alliantie Together4Change. Deze alliantie werd in 2011 beloofd met de toekenning van een subsidie van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Deze subsidie is voor vijf jaar (2011-2015). ICS werkt in de alliantie samen met SOS Kinderdorpen, Wereldkinderen en Wilde Ganzen en nog een groot aantal lokale en internationale organisaties.

Als penvoerder van de alliantie is ICS juridisch gezien ook de eindverantwoordelijke organisatie voor de ontvangen subsidie. Het betekent onder andere dat ICS de directe gesprekspartner is van het ministerie en een coördinerende rol op zich neemt.

Together4Change bestaat uit:

- Wilde Ganzen
- Wereldkinderen
- SOS Kinderdorpen
- ICS

Together4Change workshop AFC resource mobilisation, Kisumu (Kenia)

FONDSSENWERVING & COMMUNICATIE

Project RAISE

Het project RAISE is vorige jaar opgezet om de gehele ICS organisatie bewuster te maken van de noodzaak en het hoe en wat van fondsenwerving. Het jaar 2015 wordt, met het oog op de nieuwe visie van de Nederlandse overheid op de ontwikkelingsagenda, een spannend jaar. Het RAISE project heeft bewerkstelligd dat collega's zich zeer bewust zijn van de noodzaak, dat de onderlinge afstemming is verbeterd en iedereen deelneemt actief aan het onderzoeken en benaderen van potentiële fondsen en donoren. Het project RAISE wordt vanaf 2014 niet meer als een apart project beschouwd, maar is onderdeel van de fondsenwervingsaanpak.

Wandelen voor Water: Rotary Club Noordwest Veluwe

Op 20 maart 2013 vond het jaarlijkse evenement Wandelen voor Water plaats. Schoolkinderen liepen 6 km met 6 liter water om te ervaren hoe kinderen in ontwikkelingslanden dat elke dag doen. Maar liefst vier verenigingen en tien scholen hebben meegedaan aan dit evenement. Zij hebben gezamenlijk € 34.000 voor ICS opgehaald. Dit bedrag wordt gebruikt om te zorgen voor schoon water en sanitatie in Teso Noord (Kenia). Aqua for All heeft het bedrag van Rotary Noordwest Veluwe verhoogd met ruim € 27.000 en haar kennis gedeeld ten behoeve van dit project.

Eten voor het goede doel: Rotary Club Laren-Blaricum

Op zondag 26 mei 2013 werd door Rotary Laren-Blaricum, op de Brink in Laren, het achtste Dorpsdiner georganiseerd. Ruim 600 gasten dineerden gezamenlijk voor het goede doel. Voor de zesde keer op een rij werd het bedrag van € 30.000 aan ICS geschonken. Deze keer aan het jong ondernemerschap programma in Cambodja waarmee jongeren een kans wordt geven op het starten van een bedrijf en op toegang tot banen. Wilde Ganzen verhoogde de donatie van Rotary Laren-Blaricum met ruim € 16.000.

Corporate Partnership: Educatief hygiëne programma

ICS is een partnerschap aangegaan met Stichting Hi-Gene voor de komende drie jaar. Deze Stichting is onderdeel van Vebego, een internationale onderneming die zich al 70 jaar bezighoudt met schoonmaken en specialistische reiniging. Met deze specifieke kennis over hygiëne wil Stichting Hi-Gene, samen met ICS,

werken aan de doelstelling om de kindersterfte door diarree terug te dringen. Stichting Hi-Gene en ICS gaan in nauwe samenwerking de toegang tot schoon water realiseren en kennis over hygiëne en sanitair delen in de provincie Busia, Kenia.

Partnership Verkiezing 2013

In november 2013 hebben Stichting Hi-Gene en ICS meegedaan aan de Partnership Verkiezing 2013, georganiseerd door onder andere het Ministerie van

Hi-Gene
Connect Knowledge

Buitenlandse Zaken en The Punchy Pack. Doel van deze jaarlijkse verkiezing is de samenwerking tussen

het bedrijfsleven en NGO's stimuleren. ICS en Stichting Hi-Gene hebben de aanmoedigingsprijs gewonnen vanwege het grote vertrouwen dat de jury heeft in dit project en de samenwerking.

Rabobank Share4More Fund: schoon drinkwater

Rabobank Share4More, het fonds van en voor RaboBank medewerkers, steunt internationale initiatieven. Medewerkers van de Rabobank Noord Veluwe hebben met € 15.000 in 2013 het waterproject van ICS in het Meatu district van Tanzania mede mogelijk gemaakt.

Mireille Dingelstad (Facility Manager Vebego):

'Vebego kiest voor ICS, omdat de sociale en economische programma's van ICS duurzame verandering creëren. De krachtige lokale infrastructuur garandeert daarnaast een effectieve implementatie. Voor Vebego alle reden om met ICS samen te werken om gestelde doelstellingen te bereiken'.

Vebego en ICS winnen de aanmoedigingsprijs bij de Partnership Verkiezing 2013.

Nieuw communicatiemiddel voor particuliere donateurs

Al vele jaren bood ICS particuliere donateurs de optie om Hulpouder te worden. Als Hulpouder sponsorde een donateur één of meerdere kinderen en hun omgeving. In 2012 besloot ICS om deze vorm van donateurschap te vernieuwen. De reden hiervoor is dat ICS haar donateurs nog duidelijker en concreter wil laten zien waaraan zij bijdragen. ICS wil duidelijk laten zien wat het positieve effect is op kinderen wanneer de sociale en economische omstandigheden van hun ouders en hun omgeving verbetert.

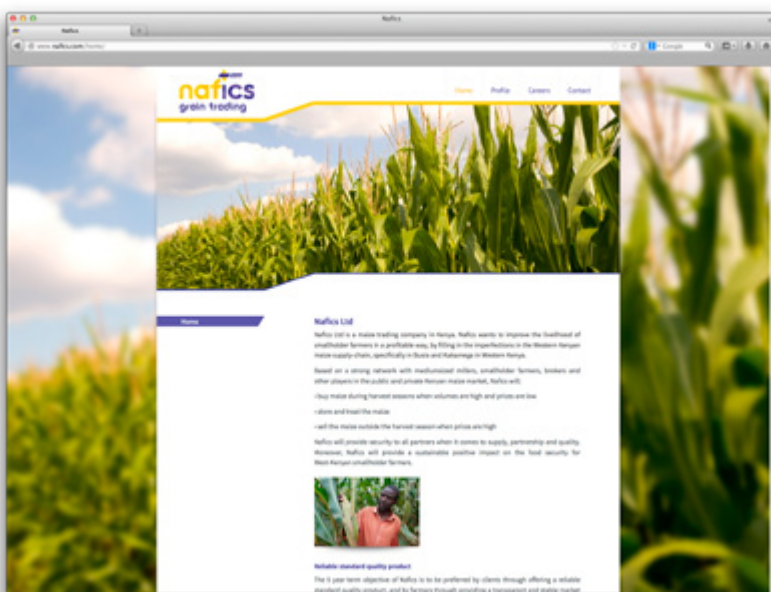
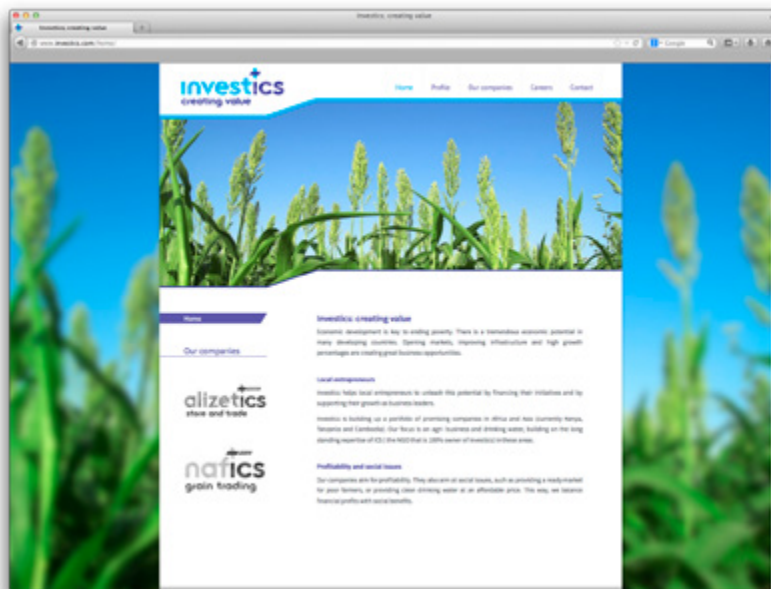
Vanaf 2013 laten kinderen in Kenia, Tanzania en Cambodja zo'n vier keer per jaar op video aan de donateurs zien wat er allemaal gebeurt in hun omgeving. Deze kinderen worden de 'ICS Child Reporters' genoemd. De video's worden in een digitale nieuwsbrief aan de donoren gestuurd. Donoren die geen e-mailadres hebben, ontvangen per

post een nieuwsbrief met verslagen en foto's. In 2012 zijn in Kenia al 6 Child Reporters opgeleid, in 2013 nog eens 8 in Cambodja en 8 in Tanzania. De kinderen zijn nauw betrokken bij de projecten van ICS. De reacties van de donateurs zijn heel positief.

Communicatiemiddelen Investics & Nafics

Stichting ICS heeft in 2012 ICS B.V. opgericht. Onder de merknaam Investics ontwikkelt en investeert zij in sociale ondernemingen in Afrika en Azië op het gebied van agribusiness en water. In 2013 heeft Investics Nafics Ltd opgezet, gevestigd in Nairobi. Nafics, een maisgroot-handel, biedt kleine boeren onder andere toegang tot de markt (zie pagina 10).

Voor Investics en voor Nafics zijn in 2013 websites gemaakt en diverse communicatiemiddelen zoals briefpapier, visitekaartjes en promotiematerialen.

Crowdfunding: 1%Club

ICS heeft het afgelopen jaar voor het eerst ervaring opgedaan met crowdfunding. Via de website van de 1% Club (<http://onepercentclub.com>) is er een totaal aan donaties binnen gekomen van € 5000. Deze donatie is gebruikt voor het schoon water project in Cambodja. In 2014 wordt crowdfunding via deze website voortgezet.

Klachten

In 2012 werd de klachten procedure binnen ICS aangepast. Vanaf februari 2013 is de klachtenprocedure volledig gekoppeld aan de relatiedatabase van ICS: Pluriform. Hierbij worden klachten meteen geregistreerd onder de betreffende relatie en gekoppeld aan een medewerker die de klacht afhandelt.

ICS VOERDE IN 2013 PROJECTEN UIT IN CAMBODJA, TANZANIA EN KENIA. DE TOTALE PROJECTENLIJST STAAT HIER WEERGEGEVEN. ENKELE VAN DEZE PROJECTEN ZIJN UITGELICHT IN DIT JAARVERSLAG.

PROJECTEN 2013

K E N I A

Partner	Project	Highlights 2013
ICS	Agri-Business	<ul style="list-style-type: none"> ▶ 2.219 lokale boeren hebben via een kredietsysteem zaden en meststoffen ontvangen. Dit zijn 857 meer boeren dan in 2012. De maisproductie in 2013 was 3 keer zoveel als in 2012. ▶ ICS initieerde een samenwerking met de USTADI stichting op het gebied van productie en vermarkting van kippen. D.m.v. een marktforum werden verschillende spelers samengebracht met als doel om van elkaar te leren en het onderlinge netwerk te versterken. ▶ De 2 meest vooruitstrevende boeren in het ICS programma werden geselecteerd om deel te nemen aan de 'green houses'pilot. Beide boeren doen het goed. Eén van de boeren heeft zijn eerste oogst (tomaten) al verkocht.
Nafics	Maize Trading	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Nafics (in samenwerking met ICS) zorgde ervoor dat lokale boeren gemobiliseerd werden. Nafics kon daardoor 500 zakken mais (van 90 kilo per stuk) afnemen van de lokale boeren in het ICS programma. Nafics kon de boeren een goede prijs bieden, wat voor hen een hogere winst betekent. ▶ Nafics heeft nu 2 magazijnen. In West-Kenia en 1 in de Rift Valley. Door magazijnen op deze 2 locaties te hebben kan Nafics haar maïs inkoop verhogen, wat een positief effect heeft op de latere verkoop.
ACDT	Financial Literacy and SRHR for schools	<ul style="list-style-type: none"> ▶ 5 Aflatoun clubs waren zeer succesvol in de ACDT school ondernemingen competitie. Ze ontwikkelden hun eigen mini ondernemingen en deze zijn nu operationeel. De mini-ondernemingen geven kinderen de mogelijkheid om te leren via het learning-by-doing principe. Voorbeelden: het verbouwen van groenten, tuinieren en het runnen van een klein winkeltje. ▶ 2 scholen werden genomineerd om hun activiteiten op het gebied van sociale en financiële scholing te presenteren tijdens de regionale Educaion Day evenementen.
ADT	Bee Keeping, Micro-credit	<ul style="list-style-type: none"> ▶ 209 imkers zijn aangesloten bij de voorlichtingsactiviteiten van de Keniaanse overheid en ADT medewerkers in samenwerking met ICS. ▶ 50 afgevaardigden van 5 imkergroepen namen deel aan een leerbezoek binnen Kenia. Dit stimuleerde hen om na te denken over de constructie van een lokale productie unit om zo hun lokaal geogste honing meer waard te laten worden.
ICS	Skillful Parenting	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Door gebruik te maken van lokaal theater werden er, op lokale markten in het programma gebied van ICS, zeer succesvolle bewustwordingscampagnes gehouden met als thema Skillful Parenting. Dit is de manier om veel mensen in één keer te bereiken (zo'n 200-300 per locatie).

Partner	Project	Highlights 2013
ICS	Skillful Parenting	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ICS is samenwerkingsverbanden aangegaan met lokale organisaties in de gemeenschappen (community based organisations) om zo het programma verder te verspreiden. Lokale trainers werden geselcteed en getraind. Zij maken lokale boerengroepen bewust van het belang van Skillful Parenting. Op deze manier werden er in 2013 al 40 boeren groepen bereikt (1 groep bestaan ongeveer uit 20 leden). ▶ Binnen iedere groep wordt er een team gevormd dat zorgt voor de opvolging onder de ouders, maar ook voor een verspreiding van het nieuws binnen hun gemeenschappen over het programma rondom Skillful Parenting.
KAAGR	Child Protection Systems	<ul style="list-style-type: none"> ▶ De kwaliteit van kind- en jeugdbeschermingsdiensten is versterkt door: Verschillende trainingen voor maatschappelijke werkers, overheidsfunctionarissen, politieagenten, medisch personeel, jongeren groepen, gemeenteleden en NGO personeel in het gebruik van protocollen voor kind- en jeugdbescherming, het terugbrengen van deze informatie naar gemeenschapsniveau en verwijzing naar specialistische diensten. Hierbij zijn 601 dienstverleners en lokale gemeenteleden bereikt. ▶ 270 kinderen namen actief deel aan georganiseerde activiteiten die in het teken stonden van kindbescherming en kinderrechten. ▶ 16 kinderen vonden hun weg naar dienstverlenende instanties en deden aangifte van verschillende zaken (waaronder verwaarlozing en huiselijk geweld).
KAAGR	Child Protection Lobbying and Advocacy	<ul style="list-style-type: none"> ▶ 40 lokale organisaties werden bewust gemaakt van het nationale Child Protection framework. In dit framework worden verschillende instanties, gemeente initiatieven en overheidsdiensten aan elkaar gekoppeld voor een zo goed mogelijke samenwerking ▶ 240 gemeenteleden werden getraind m.b.t. dit nationale framework rondom kinderscherming.
KEWACTA	Child Protection	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Lokale committees en districts adviesraden werden geformeerd en getraind op het gebied van positief ouderschap. Dit moet de zorg vanuit gemeenschappen voor zowel wees- als kwetsbare kinderen en voor personen die leven met HIV/AIDS versterken en verbeteren. ▶ Er is bewustwording gecreëerd door 6 gemeenschapsbijeenkomsten en campagnes op het gebied van Child Protection. ▶ Het onderdeel van de politie dat verantwoordelijk is voor kind gerelateerde zaken is getraind in hoe ze het best met deze zaken (en de kinderen zelf) om kunnen gaan. ▶ Het initiatief van ICS om wees- en kwetsbare kinderen beroeps vaardigheden (bijv. houtbewerking) op te laten doen werd erg gewaardeerd door de gemeenschappen. Het helpt deze kinderen om voor zichzelf op te komen en een toekomst voor zichzelf en degenen die van het afhankelijk zijn te creëren.
FASCOBI	Skillful Parenting	<ul style="list-style-type: none"> ▶ 580 ouders en verzorgers kregen cursussen op het gebied van Skillful Parenting ▶ 20 leden van een groot aantal gemeenten binnen het Gwasi gebied werden door trainingen versterkt op het gebied van Skillful Parenting. ▶ 587 ouders hebben aangegeven dat door FASCOBI's eerdere trainingen op het gebied van Skillful Parenting, zij nu een positieve verandering zien in de manier waarop er binnen het gezin met elkaar wordt omgegaan (bijvoorbeeld op het gebied van communicatie; de dialoog opzoeken).
FASCOBI	Legal child protection	<ul style="list-style-type: none"> ▶ 50 zaken m.b.t kinderrechten en kindbescherming kwamen voor het gerecht. In 17 zaken heeft het recht inmiddels gezegenvierd. De kinderen worden ondersteund door advocaten die de zaken vrijwillig begeleiden. ▶ De kennis van 15 para-legals op het gebied van Child protection dienstverlening werd opgefrist.

Partner	Project	Highlights 2013
FASCOBI	Child Protection Systems	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Er werden verschillende trainingen georganiseerd voor leraren, maatschappelijke werkers, overheidsfunctionarissen en politieagenten in het gebruik van wettelijke protocollen voor kind- en jeugdbescherming. Hierbij zijn 95 dienstverleners bereikt. ▶ Op de nationale radio werden 4 bewustwordingscampagnes gehouden op het gebied van Skillful Parenting en Child Protection. ▶ 100 ouders werden getraind op het gebied van kinderrechten en kinderbescherming waarbij gebruik gemaakt werd van de nu aanwezige protocollen en systemen. ▶ 83 scholen in het Gwasi district zijn bezocht en er werd voorlichting gegeven op allerlei gebieden, waaronder gezondheid en hygiëne, kinderrechten, seksuele en reproductieve gezondheid etc. ▶ 2 beleidsstukken zijn ontwikkeld en in gebruik genomen door de lokale dienstverlenende organisaties. Het betreft een kinderbeschermingsbeleid en eenzelfde beleid maar toegespitst op dorpsniveau.
FASCOBI	CP Lobby and Advocacy	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Tijdens verschillende nationale vieringen zoals 'De dag van het Afrikaanse Kind, werden er discussies gehouden op het gebied van kinderbescherming. In totaal namen zo'n 200 ouders hier aan deel.
REEP	Child Protection Systems	<ul style="list-style-type: none"> ▶ 7 doktoren werden opgeleid in forensisch onderzoek gericht op slachtoffers van seksueel geweld. ▶ 40 lokale 'therapeuten' zijn getraind op het gebied van Child Protection. ▶ Er werden verschillende initiatieven gestart, zoals ondersteuningsgroepen, kinderrechten clubs en schoolcampagnes om lokale gemeenschappen bewust te maken van de rechten van het kind en de verantwoordelijkheid die van ouders verwacht mag worden. ▶ 164 huisbezoeken werden afgelegd om zo de voorvallen van geweld tegen kinderen door ouders/verzorgers aan de kaak te stellen en bespreekbaar te maken. ▶ 188 zaken m.b.t. vele vormen van kindermisbruik werden door kinderen zelf gemeld. ▶ 402 zaken m.b.t. vele vormen van kindermisbruik werden door ouders/verzorgers gemeld. ▶ 487 zaken van kindermisbruik werden gemeld en 65 van deze zaken werden voor het gerecht gebracht m.b.v. de 'paralegals'. ▶ 8 ouder trainers kregen een opfriscursus in Skillful Parenting. ▶ 328 ouders hebben training doorlopen op het gebied van Skillful Parenting.
PAN	Skillful Parenting	<ul style="list-style-type: none"> ▶ PAN focust op de problemen rondom tienerouders. In 2012 werden er verschillende netwerkbijeenkomsten georganiseerd om er voor te zorgen dat deze problematiek op de agenda komt bij actieve NGO's en andere organisaties.

Partner	Project	Highlights 2013
ICS	Agribusiness	<ul style="list-style-type: none"> ▶ 2.500 boeren in Meatu verwerven voldoende inkomsten om alle rekeningen voor hun gezin te kunnen betalen (school, dokter etc). Het uitoefenen van hun landbouwactiviteiten is voor hen nu een zakelijke activiteit waarbij ze bepaalde gewassen voor hun eigen voedselzekerheid verbouwen en andere gewassen voor de verkoop. ▶ 2.000 van deze boeren hebben voedselzekerheid kunnen garanderen voor hun hele omgeving. De boeren hebben landbouwtrainingen gekregen en via een kredietsysteem zaden en kunstmest ontvangen. Hierdoor wordt hun voedselproductie enorm vergroot. De 500 'nieuwe' boeren zijn net begonnen met het programma en zullen volgend jaar ook op dit niveau zijn.
ICS	YEP (jonge ondernemers)	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Na een jaar van trainingen en stages als onderdeel van het jong ondernemers programma, kwamen 31 jongeren (17 man, 14 vrouw) in aanmerking voor een lening die het mogelijk maakt om hun business idee op te starten. ▶ 10 van deze jongeren waren zelf al een kleinschalige onderneming opgestart en worden daarin ondersteund d.m.v een lening. 21 van hen zijn nu bezig met het opstarten van hun eigen onderneming. Hierin worden ze begeleid door ICS.
ICS	Child Protection	<ul style="list-style-type: none"> ▶ 31 personen in de verschillende gemeenschappen zijn getraind op het gebied van onderwerpen die samenhangen met Child Protection (juridisch advies, geweldsinterventies etc.) ▶ Verschillende lokale formele Child Protection sstructuren zijn ondersteund en voorzien van de nodige zaken waardoor ze nu in staat zijn een veilige plek te bieden aan kinderen die bij hen aankloppen. ▶ Bewustwordingscampagnes hebben geresulteerd in meer aangiftes en veroordelingen van daders.
ICS	Sunflower Trading	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Lokale boeren ontvingen trainingen over het verbouwen en oogsten van zonnebloemen. Vanuit het kredietsysteem van ICS ontvingen zij zaden. ICS kocht hun oogst op. Dit resulteerde in 755 zakken zonnebloemzaden. De winst van de verkoop is ingezet in de programma's van ICS.
ICS	Child Social & Financial Education (CSFE) Aflatoun	<ul style="list-style-type: none"> ▶ 1.500 kinderen namen deel aan het project. ▶ 25 kinderclubs hebben kleine activiteiten opgezet (voornamelijk het verbouwen van zonnebloemen) als praktisch onderdeel van het financiële onderwijs dat ze krijgen. ▶ 300 kinderen verdienen daarmee een zakcentje wat ten goede komt aan het gezamenlijke familie inkomen.
ICS	Renewable energy (Solar)	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ongeveer 1.700 huishoudens profiteren van de door hen aangeschafte zonnepanelen die ze konden aanschaffen door een interest vrije lening uitgegeven door ICS. ▶ De kinderen binnen deze gezinnen profiteren hier bijvoorbeeld van, omdat ze nu 's avonds kunnen lezen en schrijven en dus ook huiswerk kunnen maken. ▶ Door training van ICS zijn lokale organisaties nu zelf verantwoordelijk voor de distributie en (terug)betaling van de zonnepanelen door de boeren.
ICS	Water	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Er werden 4 ondergrondse tanks voor opslag van regenwater gebouwd op vier lagere scholen in Meatu. Hierdoor hebben 1787 schoolkinderen en hun 29 leraren voldoende water tot hun beschikking. ▶ Door de aanleg van een watersysteem in één van de gemeenschappen in Meatu zijn meer dan 214 huishoudens (ongeveer 2578 personen) nu vrij van watergerelateerde ziektes. Daarnaast hebben zij nu voldoende water ter beschikking voor dagelijks gebruik.

Partner	Project	Highlights 2013
ICS	Skillful Parenting	<ul style="list-style-type: none"> ▶ 391 ouders vanuit 18 oudergroepen hebben de trainingen rondom Skillful Parenting doorlopen. D.m.v. hun inzet in het geven van demonstraties in hun eigen gemeenschappen, creëren ze zelf een directe verandering. ▶ Er werden 12 vertegenwoordigers van lokale organisaties getraind in het Skillful Parenting programma.
Mkombozi	Frontline CP	<ul style="list-style-type: none"> ▶ 13 lokale kindbeschermings committees hebben Mkombozi's activiteiten uitgevoerd ▶ De zaken van 52 kwetsbare kinderen zijn opgevolgd en bijgestaan. ▶ 85 gemeenteleden verenigen zich in informele groepen die samen de problemen in de gemeenschappen rondom Child Protection aangaan. Ze doen dit in samenwerking met de overheid. ▶ 36 leraren werden getraind op het gebied van kindbescherming.
Mkombozi	Lobby and Advocacy	<ul style="list-style-type: none"> ▶ 60 onderzoekspublicaties m.b.t. kinderrechten werden gepubliceerd. ▶ Er zijn 96 radioprogramma's gemaakt en uitgezonden rondom kinderrechten en kindbescherming. ▶ Als een reactie op deze radio uitzendingen kwamen er 190 telefoontjes en 1130 berichten binnen.
MPDI	Skillful Parenting	<ul style="list-style-type: none"> ▶ 15 ouders werden getraind om de trainingen in Skillful Parenting voort te zetten in hun gemeenschappen. ▶ 340 kinderen en 800 ouders/verzorgers werden bewust gemaakt van hun rollen en verantwoordelijkheden met betrekking tot Skillful Parenting. ▶ 60 nieuwe ouder groepen werden bereikt met informatie rondom positief ouderschap
C-SEMA	Frontline CP	<ul style="list-style-type: none"> ▶ 91 formele overheidsfunctionarissen zijn voorgelicht over de nationale kindertelefoon ▶ 72 lokale overheidsinstanties, (lokale) NGO's en gemeenschapsgroepen werden voorgelicht over de kindertelefoon.
C-SEMA	Lobby and Advocacy	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Er is veel gedaan om het nieuws over de kindertelefoon te verspreiden. Zo zijn er acht artikelen verschenen en conferenties bezocht en georganiseerd m.b.t. het delen van informatie tussen actoren en experts op het gebied van kindbescherming.

Partner	Project	Highlights 2013
ICS	Multi Purpose Bank (MPB)	<ul style="list-style-type: none"> ▶ In totaal hebben 805 boeren in 38 dorpen toegang tot 'multi purpose banks' met lage rentes. ▶ In totaal hebben in Cambodja 361 boeren (247 leden vanaf 2012 + 114 leden vanaf 2013) toegang tot kwaliteitszaden tegen een lage rente. De boeren hebben in 2013 hun rijstooft zien toenemen ten opzichte van 2012. Dit was dankzij de kwaliteitszaden van ICS in combinatie met voldoende regenwater. ▶ 42 boeren in 5 dorpen hebben toegang tot contante leningen met lage rentes. ▶ In totaal hebben 250 boeren toegang tot de <i>Community Agri Shops</i> waar zij o.a. diervoeder, organische mest en brandstof kunnen aanschaffen. Deze producten zijn laag geprijsd en de shops bevinden zich dicht bij de dorpen zodat het de producten voor de boeren goed toegankelijk zijn. ▶ DE MPB comités hebben vanuit ICS de ondersteuning gekregen om veranderingen binnen hun groepen door te voeren. Dit heeft geleid tot een aantal nieuwe leden en een maandelijkse overleg structuur.
ICS	Hydrics / Community Water Enterprise (CWE)	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Het business- en productie proces rondom de Water Enterprise in Prasat Labeuk werd verbeterd en er werd een nieuw water station geopend in Kouk Mon. ▶ Schoon drinkwater wordt verkocht aan 205 huishoudens in 14 dorpen. Het water wordt vanuit deze water stations gedistribueerd naar 21 lokale verkooppunten waar het vervolgens verkocht wordt aan de dorpsbewoners. ▶ Na het doorvoeren van verbeteringen in het productieproces, bleken regelmatige watertesten consequent goed te zijn. Deze testen worden regelmatig herhaald. ▶ Door een gebrek aan betrokkenheid van de ondernemer in Prasat Labeuk, werd er door ICS besloten het pilot station aldaar te sluiten. De geleerde lessen worden meegenomen bij het opzetten van toekomstige nieuwe stations. ▶ Tijdens de ernstige overstromingen in Oktober, werd er gratis water uitgedeeld in de getroffen gebieden waar ICS werkzaam is.
ICS	Community Pig Enterprise (CPE)	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Er zijn 33 leningen (met een waarde van \$31.600) uitgegeven in natura (in de vorm van biggetjes en voer). Daarnaast zijn 25 contract growers in de Oddar Meanchey provincie een geldlening aangegaan tegen een lage rente. ▶ Door zowel in- als extern onderzoek bleek dat te maken investeringen in dit project niet op wegen tegen de verwachte impact in de toekomst. Er is daarom besloten tot het stoppen van het project en het sluiten van de Community Pig Enterprise. Begin 2014 is er een begin gemaakt met de uitfasering van dit project.
ICS	Society of Khmer Youth Entrepreneur (SKYE)	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Er werden 4 SKYE groepen opgezet binnen 3 provincies met in totaal 101 leden in de leeftijd van 14-23 jaar. ▶ Er zijn 3 kleine landbouw ondernemingen opgezet waaronder een kippenboerderij en kikkerkwekerij. ▶ Vanuit verschillende provincies hebben 48 SKYE leden actief deelgenomen aan, en gereflecteerd op, een workshop op het gebied van social business activiteiten. ▶ Eind 2013 werd de 3e nationale Social Enterprise Conferentie van Cambodja gehouden. Het thema van dit jaar was: "Social Enterprise for Youth and Community Integration". Samen met de Royal University of Phnom Penh, Friends-International en de University of Western Sydney in Australië organiseerde ICS deze grote conferentie. 6 SKYE leiders woonden deze conferentie bij om zo ideeën te delen en inspiratie op te doen en deze terug te brengen naar hun SKYE groepen.

Partner	Project	Highlights 2013
ICS	Society of Khmer Youth Entrepreneur (SKYE)	<ul style="list-style-type: none"> ▶ 68 SKYE jongeren en leiders hebben deelgenomen aan trainingen en symposia met betrekking tot seksuele en reproductieve gezondheid. Deze verschillende bijeenkomsten werden georganiseerd door de Health[e]Foundation met ondersteuning van ICS. ▶ 34 SKYE leden vanuit 3 provincies hebben Engelse les en computer training aangeboden gekregen bij verschillende scholen en instituties. ▶ Gedurende de looptijd van SKYE bleek dat een aantal van de jongeren behoefte hadden aan individuele ondersteuning bij het opzetten van een onderneming en dat anderen tot het inzicht kwamen dat ze toch liever een baan wilden dan eigen ondernemerschap. Dit heeft tot de ontwikkeling van twee programma's geleid: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Career exploration For Youth (CEFY waarbij jongeren tot 23 jaar geholpen worden met het vinden van een baan op de arbeidsmarkt en de daarbij behorende opleiding. ▶ En Young Startups (YS) dat individuele begeleiding geeft aan startende ondernemers. Eind 2013 is deze omschakeling gemaakt en in 2014 zal dit verder geïmplementeerd worden. ▶ Het CEFY training en service center werd gebouwd en officieel geopend in December 2013. Meer dan 700 mensen woonden deze opening bij. Het CEFY center richt zich op vocational training voor jongeren met onderwerpen als organische landbouw en veehouderij maar ook computer training en het gebruik van internet.
ICS	Skillful Parenting Facilitator Training	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Het ICS Skillful Parenting programma en de Facilitator trainings materialen werden ontwikkeld en getest. De lancering van de officiële Facilitator Guide vindt begin 2014 plaats. ▶ Een kwalitatieve case-study werd uitgevoerd onder de 22 eerste ouders die deelnamen aan het skillful parenting programma. ▶ 25 facilitatoren vanuit 5 verschillende lokale NGO's ontvingen training van ICS. ▶ Om van elkaar te leren werd er een workshop georganiseerd waarin de facilitatoren ervaringen konden uit wisselen. ▶ ICS bood ondersteuning aan de organisatie van een nationale training van 100 religieuze leiders met als thema: Positief Ouderschap. Dit werd gedaan ter voorbereiding op de dag van het Gebed in Januari 2014, dat wordt georganiseerd door UNICEF en relevante ministeries met ondersteuning van ICS en Save the Children.
Ponleur Kumar	Enabling Local Empowerment Action for Child Protection Environment (LEAP)	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Er werden 2 spaar groepen opgericht als test groepen en deze bleken succesvol. ▶ 8 ouder groepen (met in totaal 120 leden) werden getraind op het gebied van skillful parenting. Deze groepen bestaan uit ouder die onderdeel zijn van de multi purpose banks van ICS en de spaargroepen van Ponleur Kumar. ▶ Lokale autoriteiten in 5 gemeenschappen hebben hun capaciteit vergroot t.a.v. kindbescherming. Zij zijn nu beter in staat om ouders en andere gemeentelieden te ondersteunen in het creëren van een veilige omgeving waar kinderen terecht kunnen m.b.t. zaken en zorgen die gaan over kindermisbruik, geweld tegen kinderen en andere vormen van kindermisbruik in de gemeenschappen.

Partner	Project	Highlights 2013
Krousar Yoeung	Skillful Parenting Cambodia	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Er werd een baseline uitgevoerd op het gebied van Skillful Parenting. Deze baseline zorgt er voor dat er op een later moment goed gekeken kan worden naar de impact van het programma rondom Skillful Parenting. ▶ Ouders/gezinnen werden geselecteerd en uitgenodigd om in Januari 2014 te starten met de Skillful Parenting trainingen.
TLC & ICS Cambodia	Coordinated Prevention of Violence against Women and Children	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Eind 2013 werd er een strategisch samenwerkingsverband gesloten tussen TLS en ICS m.b.t. de ontwikkeling en uitvoering van een project gericht op geweld tegen vrouwen. Een onderzoek is gestart om duidelijkheid te krijgen over de perceptie van de lokale gemeenschappen t.a.v. geweld tegen vrouwen. De onderzoeksresultaten dienen als basis voor de start van het project in Maart 2014.
ICS Cambodia	Child Protection Policy ICS Asia	<ul style="list-style-type: none"> ▶ In een 2 daagse workshop voor alle ICS medewerkers, werd er stil gestaan bij ieders ideeën en gedachten over kindbescherming en kindermisbruik. Deze input werd gebruikt voor het opstellen van het ICS Child Protection beleid. ▶ Er werd bewust stil gestaan bij de rol van iedere ICS medewerker in het waarborgen van de veiligheid van de kinderen binnen de ICS programma's. Dit beleid werd vervolgens definitief gemaakt en is geïmplementeerd binnen ICS.
CIDO	Vegetable Farming and Marketing	<ul style="list-style-type: none"> ▶ 149 families vanuit 5 verschillende dorpen hebben zich verenigd als boeren coöperaties. In 2014 zal er geëxperimenteerd worden om met de boeren contracten af te sluiten om van te voren afgesproken hoeveelheden te produceren voor de hotels en restaurants in Siem Reap. Dit zou tot verdubbeling van hun inkomen kunnen leiden. ▶ 12 boeren zijn getraind in biologische rijst- en groente productie. ▶ 6 biologische rijstboeren produceerden samen 1 ton rijst. Al deze rijst werd verkocht. ▶ Er werden 3 proefvelden opgezet voor landbouw demonstraties. Verschillende gemeenschappen konden op deze manier kennis en technieken delen en van elkaar leren. ▶ 15 boeren namen deel aan een uitwisseling in het kader van biologische groente productie. ▶ 14 families ontvingen een startkapitaal voor het verbouwen van biologische rijst en groenten. 80% van hen heeft deze lening inmiddels al terugbetaald. ▶ 16 boeren produceren biologische groenten (met een totaal van 47.529 kg) en deze groenten werden op de lokale markt verkocht. ▶ Boeren die biologische groenten produceren verdienen hierdoor nu ongeveer US\$400 meer op jaarbasis.
SST	Community Poultry Production Cooperative	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Er werden 26 huishoudens gecontracteerd voor de totale productie van 3500 kippen. ▶ Voor de nieuwe kippenhouders werden er 10 workshops georganiseerd op het gebied van houden van kippen. ▶ Er werden 3 kippenboerderijen die kuikens geopend. ▶ 20 kippenhouders verkochten samen 3507 kippen en verdienden zo extra inkomen voor hun families. Zij verdienden zo'n US\$ 50 tot US\$ 150 per kippenhouder.
SST	Social Sanitation Marketing	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Er werden 7 bewustwording campagnes georganiseerd bij scholen en in dorpen om gemeenschappen zo bewust te maken van het belang van het gebruik van toiletten in plaats van je behoefte te doen in de natuur. ▶ 25 families lieten een betaalbaar toilet bij hun huis bouwen.

ICS IN CIJFERS

ORGANISATIE

Organisatie in ontwikkeling

ICS maakt op programmatisch vlak een sterke verandering door die doorwerkt in de interne organisatie. Om succesvol te zijn is het belangrijk dat organisatie en personeelsbeleid ondersteunend zijn aan de strategische doelstellingen.

Daarom is in 2013 de organisatiestructuur sterk vereenvoudigd. De regionale en programmakantoren kregen een grotere rol in programma-ontwikkeling en fondsenwerving, waarbij de lijnen voor aansturing en interne communicatie werden verkort.

Concreet gaat het om de volgende wijzigingen:

1. Samenvoegen van de twee programma's (Social Business en Child Protection) onder één afdeling Programma's, aangestuurd door de Programmamanager;
2. Onderscheiden van een aparte Social Business Development functie, los van Programma, specifiek gericht op het ontwikkelen van social business cases;
3. Het laten vervallen van de rol van Regional Program Manager Social Business in zowel Afrika als Azië. De Program Area Managers, verantwoordelijk voor een specifiek programmagebied, in Afrika rapporteren nu direct aan de Programmamanager in Nederland. In Cambodja is een Country Director aangesteld die niet alleen de rol van de regionale programmamanager heeft overgenomen, maar ook een bredere leidinggevende en coördinerende functie heeft gekregen.

Functioneel ziet de ICS organisatie sinds 1 juli 2013 er als volgt uit:

In de uitvoering komt dit neer op de indeling in programmakantoren (Kenia, Tanzania, Cambodja), regionale kantoren (Kenia, Cambodja) en het internationale kantoor in Nederland.

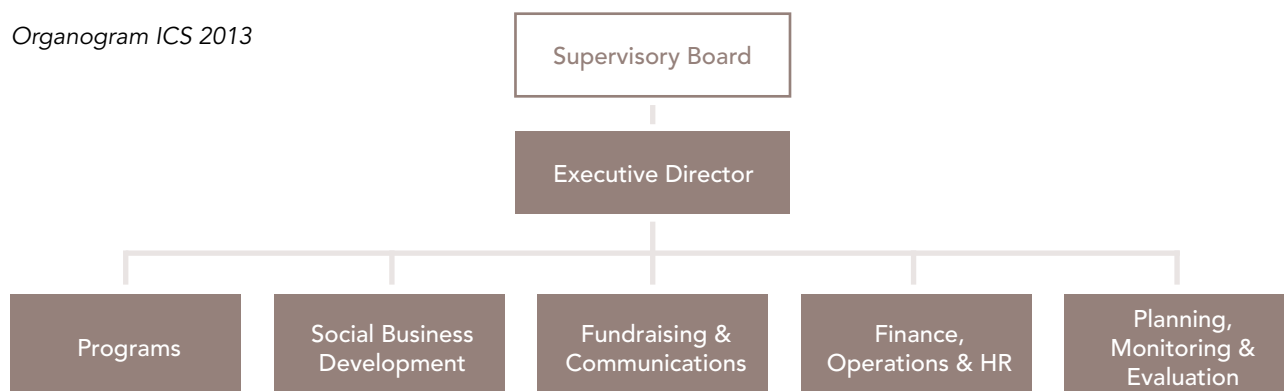
Programmamakantoren

De programmamakantoren vinden zich in het hart van de gebieden waarin ICS actief is. Van hieruit worden de programma's uitgevoerd en voor een deel verder ontwikkeld. Er zijn programmamakantoren in Busia en Kakamega in West-Kenia, Meatu en Arusha in Tanzania en Samrong in Cambodja. Elk programmakantoor wordt aangestuurd door een Program Area Manager. Uitzondering hierop is het kantoor in Samrong, Cambodja, dat onder de verantwoordelijkheid valt van de Country Director Cambodja.

Regionale kantoren

De regionale kantoren in Kenia (Nairobi) en Cambodja (Siem Reap) hebben een coördinerend karakter en een belangrijke rol in de ontwikkeling van de programma's en fondsenwerving in de regio. Coördinatie op regionaal niveau gebeurt in Afrika door middel van een Regionaal Management Team (RMT), dat bestaat uit de 2 Program Area Managers (West-Kenia en Tanzania), de regionale Finance & Controls Manager en de regionale Programmamanager Child Protection (tevens voorzitter van het RMT).

Organogram ICS 2013

ICS Holding

Om sociale ondernemingen te kunnen oprichten heeft ICS in 2012 Investics BV opgericht. Stichting ICS is hiervan 100% eigenaar. Investics vormt de holding waaronder verschillende economische activiteiten plaatsvinden, elk in een aparte BV. Tot nu toe zijn dit Nafics in Kenia en Hydrics in Cambodja. Voor enkele andere ondernemingen worden momenteel plannen ontwikkeld en investeerders gezocht. De Investics bedrijven maken in de opstartfase voor een groot deel gebruik van ICS medewerkers (met als belangrijke uitzondering de ondernemer/directeur); wanneer de inkomsten dit toelaten neemt de onderneming zelf mensen in dienst.

Het Nederlandse kantoor

Het kantoor in Amersfoort functioneert als internationaal hoofdkantoor. Hier wordt de algemene strategische richting uitgezet door het ICS Management Team en wordt op 'concernniveau' gerapporteerd aan bijvoorbeeld het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Ook vindt hier een groot deel van de fondsenwervende activiteiten plaats.

International Management Team (IMT)

Eén keer per jaar komen het Nederlandse MT, het Afrikaanse RMT en de Country Director Cambodja enkele dagen bij elkaar om op strategisch niveau over specifieke onderwerpen te praten. In mei 2013 vond deze bijeenkomst plaats in Kenia.

PERSONEEL

De organisatieveranderingen hebben enkele personele gevolgen gehad.

De regionale programmamanager Social Business in Afrika is op eigen verzoek Program Area Manager in West-Kenia geworden nadat hier een vacature was ontstaan (los van de organisatieverandering). De Nederlandse manager van het Social Business programma heeft een stap terug gedaan; zij heeft met ingang van 1 juli de programmamanagement-taken overgedragen en vanaf dat moment haar ervaring ingezet voor enkele specifieke, complexe projecten.

De grootste gevolgen had de nieuwe structuur voor het management in Cambodja. De drie leden van het Regionale Management Team aldaar hebben ICS verlaten.

Personeelsbeleid

In 2012 waren al de eerste stappen gezet in de richting van een personeelsbeleid dat de strategische doelstellingen van de organisatie ondersteunt en versterkt. In 2013 is dit doorgezet, met de invoering van 'performance management' als belangrijk onderdeel. Hierbij worden persoonlijke doelen voor medewerkers afgestemd met

de organisatiedoelstellingen, waardoor medewerkers een goed begrip hebben van hoe zij bijdragen aan de resultaten van ICS. Gedurende het jaar wordt meerdere keren stilgestaan bij voortgang, barrières en afhankelijkheden; in de eindejaarsevaluatie in december wordt de balans opgemaakt en wordt alvast vooruitgekeken naar het volgende jaar.

Lokale en internationale staf

ICS werkt bij voorkeur met alleen lokale staf in de regionale en programmakantoren. In Afrika was er in 2013 net als in voorgaande jaren een volledig lokaal medewerkersbestand.

In Cambodja hebben enkele internationale medewerkers het lokale team versterkt; deze medewerkers zijn afkomstig uit Nederland, Italië, Frankrijk en de Verenigde Staten (op 31 december waren dit 5 personen). De in juli aangestelde Country Director heeft echter expliciet de opdracht gekregen de organisatie voor te bereiden voor en over te dragen aan een lokaal management team.

Werving en selectie

In 2013 waren er verschillende vacatures te vervullen. Voor de werving werd gebruik gemaakt van online vacature sites, kranten (alleen Afrika) en een werving- en selectiebureau (alleen Cambodja). In alle gevallen leverde dit goede kandidaten op. Interessant detail was dat er behoorlijke aandacht was van mensen van buiten de sector die zich aangetrokken voelden door de strategische richting van ICS.

Verzuim

Eén Nederlandse en één Cambodjaanse medewerker gingen met zwangerschapsverlof. In 2013 was er in Nederland één langdurig zieke medewerker (gedeeltelijk werkgerelateerd), in Cambodja twee (niet werkgerelateerd).

Het ziekteverzuim in Afrika werd in 2013 nog niet centraal vastgelegd waardoor hierover geen cijfers bekend zijn. Zie ook de medewerkerstatistieken.

	NERDERLAND	KENIA EN TANZANIA	CAMBODJA
Aantal medewerkers op 1 januari	16	33	26
Aantal medewerkers op 31 december	19	37	33
Aantal stagiairs	1	7	0
Aantal vrijwilligers	3	0	6
Man-vrouw verhouding	20-80	60-40	70-30
Leeftijd van de oudste medewerker	57	50	54
Leeftijd van de jongste medewerker	22	25	22
Gemiddelde leeftijd alle medewerkers	38	37	33
Ziekteverzuim	zie uitsplitsing	onbekend	5.4%

Medewerker statistieken

De tabel geeft een overzicht van de personele situatie binnen (stichting) ICS in 2013 in Nederland, Kenia en Tanzania en Cambodja.

Ziekteverzuim ICS Nederland

Landurig ziekteverzuim	2,7 %
Zwangerschapsgerelateerd ziekteverzuim	1,9 %
Overige ziekteverzuim	1,5 %

Lerend vermogen

De professionele ontwikkeling van zowel individuele medewerkers als van het team is van groot belang voor een organisatie die sterk in verandering is. Daarom zijn er zowel in Nederland als in Afrika en Azië diverse bijeenkomsten geweest die in het teken stonden van kennisdelen, samenwerken of strategische richting. Ook wordt expliciet aandacht besteed aan professionele ontwikkeling als onderdeel van het eerder genoemde 'performance management' proces door het definiëren van uitdagende functionele en ontwikkelingsdoelstellingen.

Formele opleiding of training is slechts een van de middelen voor professionele ontwikkeling. We benadrukken dat ook activiteiten als het lezen van boeken en artikelen, vragen stellen aan meer ervaren collega's of het vragen om feedback zeer waardevolle middelen zijn.

Op individueel niveau volgden afgelopen jaar diverse medewerkers één of meerdere cursussen en/of een opleiding, variërend van praktische trainingen tot masteropleidingen. In 2013 is 1,4 % van de totale organisatiekosten besteed aan opleiding en ontwikkeling, in Nederland, Afrika en Azië. Hieronder vielen ook individuele coaching-trajecten en een re-integratie traject.

Kwaliteitshandhaving binnen de organisatie

Voor ICS betekent kwaliteitsmanagement: het zorgdragen voor een effectieve en efficiënte besteding van de beschikbaar gestelde middelen ten behoeve van de geïdentificeerde projecten en programma's. Dit omvat zowel de uitvoerende organisatie voor het

implementeren van programma's als de ondersteunende organisatie (Financiën, Office Support, HR etc.). Kwaliteit is verbonden met het dagelijks werk en is een integraal onderdeel van de activiteiten van ICS.

In 2013 is aandacht besteed aan het versterken van de managementinformatie met betrekking tot het jaarplanningproces en de kwartaalrapportages. Dit betreft ook specifiek aandacht voor het monitoren van de financieringsrelaties met lokale partners.

ISO

ICS werkt met een kwaliteitsmanagementsysteem dat gecertificeerd is volgens de ISO 9001: 2001 norm. In december 2013 heeft certificeringsbureau KIWA een hercertificeringsaudit uitgevoerd waarbij de ISO certificering weer met drie jaar is verlengd. Voorafgaand aan de externe audit voert ICS jaarlijks een interne audit uit. Zelfreflectie is een belangrijk onderdeel in het onderhouden en het verder ontwikkelen van het kwaliteitssysteem. De processen binnen de organisatie worden doorgelicht om verbeterpunten te ontdekken.

Andere normen

Door zowel de buitenwacht als door ICS zelf, in het bijzonder de Raad van Toezicht, is een aantal normen opgelegd in termen van bestedingen aan fondsenwerving, beheer en administratie en directiebeloningen. Dat geldt ook voor het beleid omtrent beleggingen en treasury. Door zich te conformeren aan deze normen, wordt ICS continue gedwongen zich te verantwoorden over gemaakte keuzes en de inzet van de beschikbare middelen aan verschillende kostenposten.

Daarnaast is in de jaarrekening een uitgebreide toelichting op de directiebeloning opgenomen in overeenstemming met het sectorbreed ingevoerde format. Hiermee conformeert ICS zich aan de afspraken binnen de sector om zo transparant mogelijk te rapporteren over de beloning van haar bestuurder(s).

ICS houdt rekening met de volgende certificeringen, keurmerken en richtlijnen:

ISO 9001 : 2008	Certificaat
CBF	Keurmerk
VFI	Richtlijn
Code Wijffels	Richtlijn
Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650	Richtlijn
Partos 9001	Certificaat; ICS overweegt om zich ook volgens deze kwaliteitsstandaard te laten certificeren.
IATI	ICS overweegt publicatie vanaf eind 2014 volgens deze standaard.

RISICOMANAGEMENT

ICS heeft een risicoregister ingevoerd om de risico's van de organisatie gestructureerd in kaart te brengen. Dit risicoregister wordt regelmatig met de Raad van Toezicht besproken.

De Nederlandse overheid financiert ongeveer 81 % van de ICS activiteiten via het Medefinancieringsstelsel (MFS). Gezien de ongewisheid van financiering na 2015 is dit een groot risico. In 2013 is de fondsenwerving bij andere financiers onvoldoende op gang gekomen. Wel is er in 2013 sterk geïnvesteerd in het aantrekken van medewerkers in zowel Nederland als Africa die hier verbetering in moeten brengen. Inmiddels is de pijplijn goed gevuld met uitstaande voorstellen en veelbelovende relaties. In 2014 zal de mate van succes scherp in de gaten worden gehouden, zodat er zo nodig direct bijgestuurd kan worden.

Een hieraan gerelateerd risico is dat het naar verwachting steeds lastiger zal worden om 'overhead' (waaronder kosten voor kantoor en ondersteunend personeel) gefinancierd te krijgen. In projectfinanciering is het vaak maar beperkt toegestaan om deze algemene kosten mee te nemen. Uiteraard probeert ICS de ruimte die donoren bieden optimaal te benutten. Bovendien worden in het tweede kwartaal van 2014 op basis van een gedegen analyse conclusies getrokken met betrekking tot deze 'overhead'. Indien nodig zal het niveau van deze kosten naar beneden worden bijgesteld.

Een ander belangrijk risico ligt op het terrein van Human Resource Management. De eisen die aan ICS gesteld worden in deze competitieve markt zijn hoog. Tegelijkertijd kan en wil ICS geen hoge salarissen betalen. In Afrika en Azië, en in mindere mate Nederland, is het niet altijd eenvoudig om posities goed in te vullen. Dat heeft zijn weerslag op het werk. In Afrika wordt op dit moment een salaris 'benchmark' uitgevoerd om te bekijken of het ICS salarisgebouw zich nog verhoudt tot de markt.

FINANCIËEL BEHEER

Het beleid van ICS met betrekking tot het beheer van fondsen en reserves en beleid omtrent beleggingen wordt uitgebreid toegelicht in de jaarrekening.

ICS heeft het huisbankierschap al een aantal jaren ondergebracht bij het huidige ABN AMRO Mees Pierson. Daarnaast heeft ICS in Nederland bankrekeningen bij een tweetal andere banken (Rabobank en ING); in Afrika en Azië werkt ICS met enkele lokale banken. Aangezien ICS niet participeert in aandelen of beleggingsfondsen, maar 'slechts' spaarproducten afneemt, heeft ICS in de uitvoering van het financieel statuut besloten dat binnen de huidige relaties hier geen proactieve toetsing op plaatsvindt. Als blijkt dat de huidige bankrelaties niet verantwoord met de haar toevertrouwde middelen omgaan, verbindt ICS hier gevolgen aan. Mocht ICS op zoek gaan naar een nieuwe (huis)bankier, dan wordt dit mede op basis van ethische criteria uitgezet.

Bijna alle inkomsten van ICS worden verstrekt in euro's. Echter, de bestedingen van ICS worden in belangrijke mate gedaan in andere valuta's, met name US dollar en Keniaanse en Tanzaniaanse shillings. Omdat de valuta's waarin inkomsten worden verstrekt en waarin bestedingen worden gedaan zo afwijken, loopt ICS het risico dat de koersen sterk schommelen en de bestedingen in lokale valuta veel hoger kunnen uitvallen dan aanvankelijk begroot.

Om dit risico te verkleinen werkt ICS al meerdere jaren met optiecontracten in US dollar, waarmee het risico van een duurdere dollar voor een belangrijk deel is afgedekt. Voor de Keniaanse en Tanzaniaanse shillings werkt ICS met valutatermijncontracten, waarmee ongeveer 70 tot 80% van het jaarbudget in Tanzania en Kenia wordt afgedekt.

Bijkomend voordeel is dat wij met ingang van 2013 nu met al onze partners een contract in lokale valuta kunnen aangaan, waardoor ook zij geen koersrisico meer lopen.

In 2013 is besloten een reserve op te bouwen om koersschommelingen op te vangen. Deze reserve is vooralsnog opgebouwd met het positieve koersresultaat dat ICS in 2013 heeft behaald. In de komende jaren is het de bedoeling dat positieve koersresultaten leiden tot een dotatie aan deze reserve en dat een negatief koersresultaat ten laste van deze reserve wordt gebracht.

In 2013 heeft ICS haar missiegerelateerde investeringen uitgebreid. In zowel Kenia, Tanzania als Cambodja zijn leningen verstrekt aan boeren en ondernemers. Met deze leningen is een aantal ondernemers in staat gesteld om een bedrijfje te starten en hebben boeren in Tanzania en Kenia meststoffen en zaden kunnen kopen voor hun boerenbedrijf. Tenslotte hebben boeren en ondernemers in Cambodja leningen ontvangen om varkens en voer aan te schaffen. Een deel van de leningen is inmiddels weer terugbetaald.

Tot en met 2012 is de lening aan Green Forest Social Investment Trust (GFSI) conform aflossingsschema afgelost. In verband met de beëindiging van ons partnerschap is deze lening in 2013 vroegtijdig in haar geheel afgelost.

Aangezien ICS ook haar werkzaamheden beëindigt in Simanjiro, Tanzania zijn de aandelen die ICS had in ORMAME Ltd om niet aangeboden aan een partnerorganisatie.

In 2012 heeft ICS een nieuwe vennootschap opgericht, ICS B.V., waarin zij 100% van de aandelen bezit. Deze B.V. voert de merknaam Investics en legt zich voornamelijk toe op het deelnemen in sociale ondernemingen in onze programmegebieden. Met de belastingdienst is overeengekomen dat deze constructie, waarbij Stichting ICS 100%-aandeelhouder is in ICS B.V. waarborg biedt om de ANBI-status voor Stichting ICS ook in de toekomst te behouden.

Investics kent per einde 2013 een tweetal dochterondernemingen, namelijk Nafics Ltd in Kenia (90%-deelneming) en Hydrics Cambodia Ltd (100%-deelneming). De cijfers van deze ondernemingen zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Stichting ICS. ICS heeft Investics in 2013 een bedrag van ongeveer € 146.000 beschikbaar gesteld in de vorm van een rekening-courant. Hierop rekende ICS in 2013 nog geen rente. Investics heeft dit bedrag grotendeels aangewend ter financiering van Nafics Ltd. Ook deze financiering is in de vorm van een rekening courant in 2013.

Over de periode 2009 tot en met 2013 heeft ICS de volgende rentebaten behaald:

	2009 (€)	2010 (€)	2011 (€)	2012 (€)	2013 (€)
Netto resultaat	98.828	66.340	110.691	112.233	56.625
liquide middelen					

VERANTWOORDINGSVERSLAG

Als houder van het CBF-keurmerk voor goede doelen moet ICS invulling geven aan drie principes:

- 1) scheiding tussen de functies toezicht houden, besturen en uitvoeren;
- 2) optimale besteding van middelen;
- 3) optimale relaties met belanghebbenden.

ICS onderschrijft het belang van duidelijkheid, transparantie en verantwoording en past de richtlijnen uit de Code Goed Bestuur dan ook toe voor haar eigen organisatie.

Het eerste principe:

Scheiding tussen de functies toezicht houden, besturen en uitvoeren

ICS heeft de bestuurlijke en toezichthoudende functie volledig gescheiden. ICS kent een Raad van Bestuur en een Raad van Toezicht. De Raad van Bestuur bestaat uit één persoon; Ronald Messelink. Hij is verantwoordelijk voor het bestuur van de organisatie. De Raad van Toezicht ziet vanuit zijn functie toe dat het bestuur en de uitvoering plaatsvinden binnen de kaders die hiertoe gesteld zijn. Bij benoemingen voor de toezichthoudende en bestuurlijke organen van ICS, gelden criteria van professionaliteit, relevante kennis en ervaring, betrokkenheid en netwerken. Nevenfuncties mogen niet leiden tot conflicterende belangen en moeten bij voorkeur van toegevoegde waarde te zijn.

Taak en werkwijze van de Raad van Bestuur

De Directeur is belast met het besturen van de stichting en legt verantwoording af aan de Raad van Toezicht. De directeur heeft in het bijzonder tot taak het strategisch beleid, de algemene coördinatie en de externe representatie. Daarnaast is hij verantwoordelijk voor de inhoudelijke en administratieve kwaliteitsbewaking en het personeelsbeleid. De directeur brengt aan het eind van ieder kwartaal verslag uit aan de Raad van Toezicht en vergadert wekelijks met het Management Team, bestaande uit de Finance Manager, de Programmamanager en de Manager Fondsenwerving & Communicatie. De leden van het Management Team zijn verantwoordelijk voor de beleidsvoorbereiding en uitvoering van het beleid. Besluiten van de Directeur worden zoveel mogelijk in het Management Team meegenomen en vervolgens vastgelegd.

Bezoldiging Raad van Bestuur

De Raad van Toezicht heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het beleid wordt periodiek geactualiseerd.

Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt ICS de Adviesregeling Beloning Directeuren van Goede Doelen van VFI en de Code Wijffels (zie www.vfi.nl). De Adviesregeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. De weging van de situatie bij ICS vond plaats door de Raad van Toezicht. Dit leidde tot een zogenaamde BSD-score van 395 punten met een maximaal jaarinkomen van € 98.257 (fte/12 maanden).

Het voor de toetsing aan VFI-maxima relevante werkelijke jaarinkomen van de Raad van Bestuur bedroeg in 2013 voor Ronald Messelink € xx (1,0 fte/12 maanden). Deze beloning bleef binnen de VFI-maxima.

De hoogte en samenstelling van de bezoldiging wordt in de jaarrekening toegelicht in de toelichting op de staat van baten en lasten.

Nevenfuncties van Ronald Messelink in 2013:

- Bestuurslid bij Stichting Global Call to action Against Poverty (GCAP).
- Bestuurslid bij Stichting SOMO.

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht houdt toezicht op de beleidsbepaling en de bedrijfsvoering in ICS en het functioneren van de Raad van Bestuur. Het toezicht strekt zich uit tot:

- a) de strategie en realisatie van de doelstellingen van de Stichting;
- b) de risico's die verbonden zijn aan de activiteiten;
- c) de opzet/werking van de interne systemen voor risicobeheersing en controle;
- d) de (meerjaren) begroting en de financiële verslaglegging

Daarnaast is de Raad van Toezicht werkgever van de Directeur.

De samenstelling van de Raad van Toezicht is conform het profiel zoals vastgesteld in april 2013. Hierdoor is er in de Raad ruime kennis en ervaring aanwezig op het gebied van ontwikkelingshulp, financiën, organisatie en economie. Er wordt naar gestreefd ook vaktechnische kennis, op het gebied van de projecten van ICS, binnen de Raad van Toezicht te vertegenwoordigen. De taken en bevoegdheden van de toezichthouders zijn geborgd in de statuten.

Controle en advies

De Raad van Toezicht bestaat uit minimaal vijf en maximaal negen leden. De huidige omvang bedraagt vijf leden. Zij doen dit werk op vrijwillige basis en worden niet bezoldigd. Wel kunnen zij onkosten, zoals reiskosten, vergoed krijgen. Een overzicht van de kosten van de Raad van Toezicht is te vinden in de jaarrekening op pagina 36.

Naast het toezicht op de Directeur ten aanzien van bepaling en uitvoering van het beleid, van de interne gang van zaken en de financiën, is de Raad adviseur van en klankbord voor de Directeur.

De Raad beoordeelt strategische beslissingen van de Directeur. Hij toetst of ICS haar maatschappelijke functie naar behoren vervult. Hiertoe komt de Raad minstens vier keer per jaar bijeen, in ieder geval na afronding van ieder kwartaal. Daarnaast vindt jaarlijks een overleg plaats met betrekking tot het strategisch beleid.

De Raad van Toezicht wijst ook de externe accountant aan die de financiële administratie van ICS controleert. In 2012 is de huidige accountant PwC wederom aangesteld door de Raad van Toezicht na een evaluatie en tenderprocedure. PwC doet verslag aan de Raad van Toezicht en de Directeur.

Gedurende 2013 is de Raad van Toezicht vijf keer bijeen gekomen. De Financiële Audit Commissie (FAC), een door de Raad van Toezicht ingestelde commissie die toezicht houdt op de financiële zaken en verslaglegging, het administratieve systeem en de controlemechanismen, is in 2013 vier keer bijeen gekomen.

Benoeming Raad van Toezicht

De leden van de Raad van Toezicht worden telkens benoemd voor een periode van vier jaar en kunnen maximaal twee periodes zitting nemen in de Raad. Ingeval van een vacature binnen de Raad van Toezicht, kunnen de leden van zowel de Raad van Toezicht als de Raad van Bestuur kandidaten aandragen. Benoeming van een nieuw lid geschiedt door de leden van de Raad van Toezicht.

In het tweede semester 2013 is één lid afgetreden. Ter vervulling van de ontstane vacature is eind 2013 een wervingsprocedure gestart.

Samenstelling Raad van Toezicht in 2013

Naam/functie RvT/Lid Commissie	Zittingsperiode	Nevenfuncties
J.M. de Vries voorzitter / lid financiële auditcommissie	2010 - 2014 (2e termijn)	<ul style="list-style-type: none"> - Voorzitter Bestuur Jeugdorkest - Lid Bestuur Residentie Orkest - Voorzitter Nederlandse Poolcommissie - Voorzitter audit comité Ministerie van Financiën - Lid Raad van Advies van de Raad voor de Rechtsbijstand
Dhr. J. van der Veen algemeen lid vice voorzitter	2010 - 2014 (2e termijn)	<ul style="list-style-type: none"> - Lid van de Raad van Toezicht van Wellant College
C. Kuijvenhoven voorzitter Financiële auditcommissie	2011 - 2015	<ul style="list-style-type: none"> - Voorzitter pensioenfondsen productschappen - Voorzitter Raad van Commissarissen Alfa Accountants - Voorzitter Raad van Commissarissen Actor - Voorzitter Audit Committee SAZAS (verzekeraar)
Dhr. C van der Riet algemeen lid	2013 - 2017	<ul style="list-style-type: none"> - Sectorcoördinator Horticulture, Vegetables and Fruits bij PUM - Lid bestuur I.O.O.F. - Adv. bestuurslid Promesis.
R.R. van Kessel-Hagesteijn algemeen lid	2011 - 18.07.2013	<ul style="list-style-type: none"> - Zakelijk directeur Nationaal Initiatief Hersenen en Cognitie (NIHC) - Directeur Maatschappij- en Gedragwetenschappen NWO - Directeur NWO/WOTRO (NWO-onderdeel voor onderzoek in en met ontwikkelingslanden) - Vrijwilliger Stichting Upendo Daima - Lid Comité van Aanbeveling Stichting Teeuw Fonds - Lid Comité van Aanbeveling ZOLEON, fondsenwerving voor kankeronderzoek, regio West Nederland

Het tweede principe:

Optimale besteding van middelen

ICS hanteert een uitgebreid instrumentarium om de effectiviteit en de efficiëntie van haar bestedingen te monitoren.

Strategische meerjarenplannen en budgetten

Voor de periode 2011-2015 heeft ICS een meerjarenplan vastgesteld. Dit plan vormt de basis voor de plannen en budgetten voor ieder individueel jaar.

Interne monitoring

Om goed inzicht te krijgen in de voortgang van de programma's ten opzichte van het jaarplan en het bereiken van de doelstellingen gebruikt ICS scorecards en managementrapportages. Hierdoor heeft het management inzicht in de voortgang van de geplande activiteiten de laatste twee jaar sterk verbeterd.

Ieder kwartaal wordt de voortgang van de projecten en de ondersteunende processen gemonitord en waar nodig bijgestuurd. Daarbij hanteert ICS een aantal financiële kengetallen met bijbehorende normen.

Externe monitoring

De rechtmatigheid van de bestedingen van ICS en de

verantwoording hiervan wordt jaarlijks door externe accountants gecontroleerd. Hierdoor is ICS in staat verantwoording af te leggen aan haar donateurs, partners en het ministerie van Buitenlandse Zaken. Jaarlijks vindt een externe audit plaats door KIWA om het ICS-kwaliteitssysteem te toetsen aan de eisen van ISO-certificering.

De programma's van ICS worden inhoudelijk getoetst door externe evaluatoren. ICS neemt daartoe deel aan de gezamenlijke evaluaties in het kader van MFS II (Medefinancieringsstelsel II) die door de brancheorganisatie Partos wordt georganiseerd. De meeste allianties die MFS II-subsidie ontvangen nemen hieraan deel. Op die manier worden op systematische wijze de door MFS II gesubsidieerde programma's in de periode tot en met 2015 geëvalueerd. Aangezien ICS ook waarde hecht aan het evalueren van programma's die niet onderdeel zijn van de steekproef van de gezamenlijke evaluaties, organiseert ICS in dezelfde periode ook haar eigen evaluaties. Zo kan ICS verantwoording geven over de resultaten van haar programma's en hieruit lessen voor de toekomst trekken.

ICS heeft in 2013 verschillende evaluaties geïnitieerd om resultaten van projecten aan te tonen. Een evaluatie heeft plaatsgevonden naar de effecten en duurzaamheid

van het waterproject in Meatu. Daarnaast zijn twee langlopende evaluaties gestart: de effecten van het Agribusiness programma in West Kenia die in oktober 2014 wordt afgerond, en de effectiviteit van Skillful Parenting in samenwerking met Universiteit Utrecht. Deze laatste wordt in 2015 afgerond.

Anticorruptie- en sanctiebeleid

ICS heeft een uitgewerkt, in stappen vastgelegd anticorruptie- en sanctiebeleid. Dit beleid is zowel van toepassing op de eigen organisatie als op de projecten die worden uitgevoerd door de partnerorganisaties. Naast de eigen financiële verantwoordingen, laten partnerorganisaties die financiering van ICS ontvangen hun rapportages controleren door een externe accountant. Ook worden zij geregeld bezocht door medewerkers van ICS. In 2013 heeft een externe accountant een onderzoek uitgevoerd op één van de programmakantoren, aangezien er aanwijzingen waren voor onregelmatigheden op dit kantoor. Uit dit onderzoek is in beperkte mate fraude aangetoond (orde van grootte van enkele honderden euro's), maar met name dat interne procedures niet werden gevolgd. Naar aanleiding hiervan is afscheid genomen van de betrokken medewerker en is een aantal procedures verscherpt.

Met twee andere subsidieverstrekkers heeft ICS een onderzoek laten uitvoeren bij een van onze partnerorganisaties in Cambodja, aangezien ook hier aanwijzingen waren voor onregelmatigheden. Uit het onderzoek is gebleken dat de interne organisatie van deze organisatie zeer zwak was. Fraude is niet direct aangetoond, maar er zijn wel dermate grote onregelmatigheden geconstateerd dat besloten is de relatie met deze partner te beëindigen.

In 2013 heeft ICS tussentijds het contract ontbonden met een van haar partners in Tanzania. De partner was niet in staat gebleken om een goed programma op te zetten. Ondanks een intensief traject dat ICS met haar bewandeld heeft, was deze partner niet in staat om tot een reëel meerjarenplan te komen om het programma wel de goede richting te geven.

Daarnaast zijn toezeggingen aan partners in 2013 gekort in verband met onderbestedingen of vertragingen in de implementatie. Tenslotte heeft ICS partnerorganisaties die niet voldeden aan de overeengekomen afspraken en procedures rondom rapportages en cash flow verzoeken, vertraagd fondsen uitgekeerd.

Het derde principe:

Optimale relaties met belanghebbenden

ICS behoort tot de middelgrote ontwikkelingsorganisaties in Nederland. Particuliere donateurs en de fondsen

en bedrijven die ICS ondersteunen, vormen het maatschappelijk draagvlak voor de organisatie en haar projecten. Een open en eerlijke communicatie vindt ICS dan ook belangrijk. Voor communicatie met de donateurs zet ICS diverse media in, waaronder nieuwsbrieven en de website www.ics.nl.

Een belangrijk deel van de uitvoering van de projecten van ICS vindt plaats door partners. Vanuit het belang om tot optimale resultaten te komen, is het onderhouden van een goede relatie met deze partners van evident belang. Daarvoor worden geregeld bezoeken afgelegd aan deze partners, waarbij de kantoren in Afrika en Azië een belangrijke rol spelen. ICS werkt veel samen met haar partners in het doorontwikkelen van nieuwe programma's.

ICS heeft in 2012 in samenwerking met brancheorganisatie Partos meegedaan aan een klanttevredenheidsonderzoek onder lokale samenwerkingspartners in Afrika en Azië. Alle lokale organisaties waarmee we samenwerken zijn gevraagd naar hun oordeel over belangrijke aspecten in de samenwerking met ICS. Begin 2013 heeft ICS de resultaten van het onderzoek ontvangen. Het onderzoek is volledig onafhankelijk uitgevoerd door Keystone, een Brits onderzoeksbureau. Het onderzoek geeft ICS inzicht in hoe de partners denken over de samenwerking met ICS. Zowel de positieve punten, maar nog belangrijker op welke punten er ruimte voor verbetering is. Het onderzoeksrapport wijst uit dat ICS op een aantal punten nog meer kan betekenen voor haar partners, en dat relaties verbeterd kunnen worden. ICS gaat graag met partners de uitdaging aan om de relaties met lokale organisaties te versterken en verbeteren. Omdat de context waarin de samenwerking plaatsvindt continue verandert, is het van belang regelmatig te toetsen hoe partnerorganisaties de samenwerking ervaren. ICS heeft het voornemen om ook deel te nemen in een vervolgonderzoek over twee á drie jaar.

In 2013 heeft ICS een aantal publiek-private partnerschappen opgestart om samen bijvoorbeeld waterprojecten in Afrika te ontwikkelen en uit te werken. Verder is in 2013 samen met onze lokale partners het Skillful Parenting programma succesvol verder vormgegeven.

Daarnaast hecht ICS belang aan een goede relatie met de Nederlandse overheid. Deze financiert momenteel circa 88% (gecorrigeerd voor de afdrachten aan de alliantiepartners bedraagt dit percentage 81%) van de activiteiten van ICS via het Medefinancieringsstelsel (MFS).

JAARREKENING 2013

GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2013

na resultaatverdeling	31 december 2013	31 december 2012
	€	€
ACTIVA		
1. Materiële vaste activa	385.455	377.988
2. Financiële vaste activa	141.335	331.279
3. Voorraden	48.425	20.435
4. Vorderingen	4.162.739	3.028.044
5. Liquide middelen	1.521.329	2.217.868
Totaal activa	6.259.283	5.975.614
PASSIVA		
6. Reserves en fondsen		
Continuïteitsreserve	962.250	981.899
Bestemmingsreserves	657.037	561.677
<i>Totale reserves</i>	<i>1.619.287</i>	<i>1.543.576</i>
Bestemmingsfondsen	364.007	229.624
<i>Totale fondsen</i>	<i>364.007</i>	<i>229.624</i>
<i>Totaal reserves en fondsen</i>	<i>1.983.294</i>	<i>1.773.200</i>
Aandeel derden	-10.129	0
7. Voorzieningen	26.864	18.762
8. Kortlopende schulden	4.259.254	4.183.652
Totaal passiva	6.259.283	5.975.614

GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2013

	Werkelijk 2013 €	Begroot 2013 €	Werkelijk 2012 €	Begroot 2014 €
BATEN				
9. Baten uit eigen fondsenwerving	1.204.704	2.765.000	1.929.659	1.250.000
10. Baten uit acties derden	91.699	250.000	116.308	200.000
11. Baten uit subsidies overheden	10.227.533	9.991.180	10.577.740	10.903.665
12. Rentebaten en baten uit beleggingen	56.625	85.000	112.233	60.000
13. Overige baten	16.214	95.000	71.107	0
Totale baten	11.596.775	13.186.180	12.807.047	12.413.665
LASTEN				
<i>Besteed aan doelstellingen</i>				
14 Structurele hulp	10.437.245	12.098.729	11.481.066	11.296.192
15 Voorlichting	132.342	178.483	191.296	127.090
	10.569.587	12.277.212	11.672.362	11.423.282
<i>Besteed aan werving baten</i>				
16 Kosten eigen fondsenwerving	209.401	368.835	239.909	192.972
17 Kosten acties derden	42.515	28.138	56.700	41.588
18 Kosten verkrijging subsidies overheden	215.136	222.825	221.270	192.532
	467.052	619.798	517.879	427.091
<i>Besteed aan beheer en administratie</i>				
19 Kosten beheer en administratie	375.171	289.170	392.684	395.886
Totale lasten	11.411.810	13.186.180	12.582.925	12.246.259
Saldo baten en lasten	184.965	0	224.122	167.406
Resultaat deelnemingen	15.000	0	0	0
Aandeel derden	10.129	0	0	0
Saldo	210.094	0	224.122	167.406
<i>Bestemming van saldo</i>				
Continuïteitsreserve	-19.649	0	80.037	0
Bestemmingsreserves	95.360	0	159.853	400.000
Bestemmingsfondsen	134.383	0	-15.768	-232.594
	210.094	0	224.122	167.406

GECONSOLIDEERD KASTROOMOVERZICHT 2013

	Ref	2013 €	2012 €
SALDO STAAT VAN BATEN EN LASTEN		210.094	224.122
<i>Aanpassingen</i>			
- Afschrijvingen	1	150.262	98.193
- Koersverschil boekwaarde begin boekjaar	1	6.189	-116
- Mutatie voorzieningen	7	8.102	-14.631
		164.554	83.446
<i>Mutaties werkkapitaal</i>			
- Voorraden	3	-27.990	-20.435
- Vorderingen	4	-1.134.695	-2.495.906
- Kortlopende schulden	8	75.602	876.462
		-1.087.083	-1.639.879
Operationele kasstroom		-712.436	1.332.311
Investeringskasstroom			
Investerings in materiële vaste activa	1	-163.919	-344.150
Investerings in financiële vaste activa	2	179.816	-148.453
Investeringskasstroom		15.897	-492.603
Toe-/afname liquide middelen in boekjaar	5	-696.539	-1.824.914
Stand liquide middelen per 1 januari		2.217.868	4.042.782
Stand liquide middelen per 31 december		1.521.329	2.217.868

De liquiditeitspositie neemt met bijna 7 ton af. Dit wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door de groei van 'Vorderingen', met name vanwege vooruitbetalingen op inputs en de relatief lage voorfinanciering door het Ministerie van Buitenlandse Zaken, waardoor de vordering op het Ministerie is gestegen.

GRONDSLAGEN VOOR DE FINANCIËLE VERSLAGGEVING

Algemeen

De jaarrekening 2013 is opgesteld conform de Richtlijn voor de jaarverslaggeving van Fondsenwervende Instellingen. In de jaarrekening zijn de financiële gegevens van Stichting ICS te Amersfoort, tezamen met de gegevens van de regionale kantoren te Nairobi, Kenia (Afrika) en Siem Reap, Cambodja (Azië) geconsolideerd opgenomen.

In de jaarrekening 2013 zijn de financiële gegevens opgenomen van de volgende deelneming van Stichting ICS:

- ▶ ICS B.V., een 100%-deelneming van Stichting ICS en gevestigd te Amersfoort.

Tevens zijn gegevens opgenomen van de volgende deelnemingen in de jaarrekening de financiële gegevens van van de volgende deelneming van ICS B.V.:

- ▶ Nafics Ltd., een 90%-deelneming van ICS B.V. en gevestigd te Nairobi, Kenia
- ▶ Hydrics Cambodia Ltd., een 100%-deelneming van ICS B.V. en gevestigd te Siem Reap, Cambodja.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Continuïteit

De jaarrekening is gebaseerd op de continuïteitsveronderstelling. ICS heeft de afgelopen jaren haar strategie herijkt en is gestart met de implementatie hiervan. Daarbij is de continuïteitsreserve van ICS van voldoende omvang als buffer voor toekomstige calamiteiten.

Grondslagen van waardering

Vreemde valuta

Activa en passiva in vreemde valuta worden tot euro's herleid tegen de geldende koersen per balansdatum. Gerealiseerde en ongerealiseerde koerswinsten en koersverliezen komen ten gunste of ten laste van het jaar waarin deze zijn ontstaan.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs verminderd met de op basis van de geschatte economische levensduur bepaalde afschrijvingen. De afschrijvingen bedragen een vast percentage van de verkrijgingsprijs.

Bij de berekening wordt uitgegaan van onderstaande percentages:

ICT	25-50%
Overige inventaris	11-20%

Vervoermiddelen 25%

Op investeringen in het boekjaar wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen worden gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde.

De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen omvatten verstrekte leningen en overige vorderingen. Deze vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde. Vervolgens worden deze leningen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien er bij de verstrekking van leningen sprake is van disagio of agio, wordt dit gedurende de looptijd ten gunste respectievelijk ten laste van het resultaat gebracht als onderdeel van de effectieve rente. Ook transactiekosten worden verwerkt in de eerste waardering en als onderdeel van de effectieve rente ten laste van het resultaat gebracht. Bijzondere waardeverminderingen worden in mindering gebracht op de winst-en-verliesrekening. Met betrekking tot verstrekte leningen en kredieten is voor zover nodig rekening gehouden met mogelijke oninbaarheid.

Voorraden

De voorraden zijn gewaardeerd tegen gemiddelde inkoopprijs, of lagere marktwaarde en voor zover nodig rekening houdend met incourantheid van de voorraden.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, voor zover nodig rekening houdend met mogelijke oninbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vorzieningen

Vorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

Overige activa en passiva

Alle overige posten in de balans worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Kasstromen in

vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers conform de waarderingsgrondslagen van ICS. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. De verkrijgingsprijs van de verworven deelnemingen is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden.

GRONDSLAGEN VAN RESULTAATBEPALING

De baten en bestedingen worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Baten

Baten uit eigen fondsenwerving

Baten uit eigen fondsenwerving worden in het algemeen verantwoord in het verslagjaar waarin de giften en contributies zijn ontvangen.

Baten uit nalatenschappen worden opgenomen in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Baten van fondsen en bedrijven worden opgenomen in het boekjaar waarin de gift door de gever is toegezegd.

Baten uit acties derden

De inkomsten uit acties van derden worden verantwoord in het jaar waarin de actie heeft plaatsgevonden voor zover de omvang van de daaruit voortvloeiende bate betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten uit subsidies overheden

Baten uit subsidies worden verantwoord in het jaar waarin de gesubsidieerde lasten verantwoord worden in de staat van baten en lasten.

Rentebaten en baten uit beleggingen

Rentebaten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

Overige baten

De overige baten worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn ontvangen.

Lasten

De bestedingen worden verdeeld over de doelstellingen:

1. Doelstellingen:
 - Structurele hulp;
 - Voorlichting.
2. Werving baten
 - Eigen fondsenwerving;
 - Acties derden;
 - Gezamenlijke acties;

3. Beheer en administratie
 - Verrijking subsidies overheden.

De publiciteits- en communicatiekosten worden toegerekend aan de doelstelling 'Voorlichting' en kosten werving baten op basis van een procentuele inschatting per kostensoort.

De afschrijvingen geschieden tijdsevenredig op basis van de verwachte economische levensduur.

De overige kosten worden verantwoord in het jaar waarop deze betrekking hebben, hetgeen betekent dat zo nodig rekening wordt gehouden met vooruitbetaalde c.q. nog te betalen posten.

De uitvoeringskosten worden toegerekend aan de doelstellingen, werving baten en beheer en administratie, op basis van de volgende bedrijfseconomische criteria: De personeelskosten worden verdeeld op basis van een schatting van gewogen fulltime eenheden (fte's) dat de medewerkers van ICS aan een activiteit hebben besteed. De term gewogen houdt in dat een fulltime eenheid van een relatief dure kracht, evenredig zwaarder meeweegt in de verdeling van de personeelskosten. De overige uitvoeringskosten worden verdeeld op basis van een schatting van de feitelijk bestede fte's aan een activiteit.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

ICS beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde. Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Pensioenen

Het Nederlandse kantoor van ICS heeft een toegezegd-pensioenregeling op basis van middelloon. Dit is een pensioenregeling waarbij aan de werknemers een pensioen wordt toegezegd, waar de hoogte afhankelijk is van leeftijd, salaris en dienstjaren.

De pensioenregeling wordt in de jaarrekening verwerkt als zou sprake zij van een toegezegde-bijdrageregeling. De verschuldigde premies worden als last verantwoord in de winst-en-verliesrekening. Voor zover de verschuldigde premie nog niet is voldaan, wordt deze als verplichting op de balans opgenomen.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

Activa

De activa worden in hun geheel aangewend voor de bedrijfsvoering van ICS.

1 MATERIËLE VASTE ACTIVA

	2013	2012
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	377.988	131.915
Koersverschil boekwaarde begin boekjaar	-6.189	116
Investerings	163.919	344.150
	535.718	476.181
Afschrijving	150.262	98.193
Boekwaarde per 31 december	385.455	377.988
Cumulatieve aanschaffingswaarde	661.574	628.098
Cumulatieve afschrijvingen	276.118	250.110
Boekwaarde per 31 december	385.455	377.988

De investeringen bestonden in 2013 bijna geheel uit auto's. Het ging daarbij met name om vervanging van oude, reeds afgeschreven auto's. De afschrijvingen zijn ten opzichte van 2012 met ruim 50% gestegen. Deze stijging wordt vooral veroorzaakt door hogere afschrijvingen op auto's binnen onze programma's in Afrika en investeringen in de nieuw opgezette maisgroothandel.

2. FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	31 december 2013	31 december 2012
	€	€
Deelneming Orkonerei Mass Media Ltd	0	0
Lening Green Forest Social Investment Trust	0	120.000
Leningen aan boeren en sociale ondernemers	281.432	211.279
	281.432	331.279
Af: voorziening wegens mogelijke oninbaarheid	140.098	0
	141.335	331.279

In 2009 heeft ICS een deelneming verworven in Orkonerei Mass Media Ltd (ORMAME) van 20%.

In 2013 heeft ICS deze deelneming om niet aangeboden aan een partnerorganisatie. Tot dusverre is deze transactie nog niet formeel afgerond.

In 2009 heeft ICS een lening verstrekt aan Green Forest Social Investment Trust (GFSIT). De lening zou in 5 jaar worden afgelost, aangezien ICS haar werkzaamheden met GFSIT heeft beëindigd is de lening vervroegd afgelost; er is 4% rente berekend.

Het verloop van de lening is als volgt:

Lening Green Forest Social Investment Trust

	2013 €	2012 €
Boekwaarde per 1 januari	120.000	180.000
Aflossing	120.000	60.000
Boekwaarde per 31 december	0	120.000

Vanaf 2011 zijn een aantal leningen verstrekt aan boeren, partnerorganisaties en sociale ondernemers in onze programmagebieden. Deze leningen worden bijvoorbeeld gebruikt als krediet ten behoeve van de aanschaf van inputs, of als startkapitaal voor kleine bedrijven.

Per einde 2013 staan nog 11 portfolio's open. Aflossing op deze leningen loopt tot uiterlijk eind 2015. Er wordt geen rente in rekening gebracht; tevens zijn geen zekerheden gesteld. Een portfolio kan bestaan uit een lening aan een partnerorganisatie, aan een groep kleine ondernemers, of aan groepen van in totaal enkele duizenden boeren. Van deze laatste groepen vindt aflossing doorgaans plaats tijdens de oogstperiode; voor de leningen aan ondernemers en partnerorganisaties is de looptijd van de leningen langer.

In 2013 is een deel van de oude openstaande leningen afgeboekt. Deze bleken niet langer inbaar te zijn. Tevens is voor een tweetal leningen aan een partnerorganisatie en een aantal portfolio's van leningen aan groepen boeren een voorziening opgenomen, aangezien de partner waarschijnlijk onvoldoende terugbetaalcapaciteit heeft, respectievelijk de groepen boeren hun kredieten waarschijnlijk niet volledig zullen afbetalen.

Het verloop van deze leningen is als volgt:

Leningen aan boeren en sociale ondernemers

	2013 €	2012 €
Boekwaarde per 1 januari	211.279	11.578
Verstrekte leningen gedurende boekjaar	329.140	252.930
	540.419	264.508
Aflossing in boekjaar	230.674	53.229
	309.746	211.279
Af: koersresultaat op boekwaarde	13.201	0
Af: afboeking wegens oninbaarheid	15.113	0
Openstaand saldo per 31 december	281.432	211.279
Af: voorziening wegens mogelijke oninbaarheid	140.098	0
Boekwaarde per 31 december, langlopend deel	141.335	211.279

3. VOORRADEN

	31 december 2013	31 december 2012
	€	€
Voorraad inputs voor agrarische projecten	25.397	20.435
Voorraad mais	23.028	0
	48.425	20.435

Op deze voorraden zijn geen voorzieningen wegens incourantheid in mindering gebracht. De inputs zijn aangeschaft om in de nabije toekomst te verstrekken op krediet aan de boeren in de programmagebieden in Kenia en Tanzania. Tenslotte heeft Nafics Ltd in 2013 haar eerste voorraden mais ingekocht. Deze voorraden zullen in de eerste helft van 2014 worden verkocht.

4. VORDERINGEN

	31 december 2013	31 december 2012
	€	€
Deposito's	111.318	118.636
Te ontvangen MFS II subsidie	3.090.593	2.100.681
Te ontvangen rente	14.513	20.385
Te ontvangen van fondsen en uit acties derden	552.280	547.429
Te ontvangen nalatenschappen	10.750	101.088
Te ontvangen omzetbelasting	5.183	0
Vooruitbetaald voor inkoop inputs	126.016	0
Vooruitbetaalde materialen ten behoeve van programma's	21.764	0
Vooruitbetaald ten behoeve van evaluaties	120.000	0
Vooruitbetaald ten behoeve van toekomstige businesses	1.497	41.956
Vooruitbetaalde pensioenpremies	40	764
Te ontvangen in verband met overdracht aandelen Nafics	15.000	0
Voorschotten aan personeel	17.578	41.366
Diversen	76.207	55.739
	4.162.739	3.028.044

Eind 2013 heeft ICS termijncontracten afgesloten voor het afdekken van valutarisico's op de Keniaanse en Tanzaniaanse shillings. Als onderdeel van deze transactie is een deposito gestort van circa 91.000 euro.

De bevoorschotting vanuit het Ministerie van Buitenlandse Zaken in het kader van MFS II loopt niet parallel aan de werkelijke bestedingen. Hierdoor is in de afgelopen 2 jaar een grote vordering op het Ministerie ontstaan, die in 2014 en 2015 grotendeels zal worden ingelopen.

Voor het verstrekken van inputs in 2014 is in 2013 reeds een grote aanbetaling gedaan om zodoende tegen een scherpe prijs te kunnen inkopen.

5. LIQUIDE MIDDELEN

	31 december 2013	31 december 2012
	€	€
Kas	6.043	4.938
Bankrekeningen	253.445	738.643
Spaarrekeningen	947.942	1.160.575
Vaste deposito's	313.899	313.712
	1.521.329	2.217.868

De liquide middelen zijn beperkt opneembaar voor een bedrag van € 313.899. In 2013 heeft ICS fors geïnvesteerd in haar businessactiviteiten, door het opzetten van Nafics, het verstrekken van leningen en het vooruitbetalen op inputs. Tevens is de vordering op het Ministerie van Buitenlandse Zaken in verband met MFS II-subsidie verder opgelopen in 2013. Hierdoor is de liquiditeitspositie van ICS verder teruggelopen.

Beleggingsbeleid ICS

Het beleggingsbeleid van ICS is onderdeel van het Financieel Statuut van ICS. De laatste versie van dit statuut is in april 2012 goedgekeurd door de Raad van Toezicht van ICS.

In haar beleggingsbeleid heeft ICS vastgelegd dat de som van de continuïteitsreserve en de bestemmingsfondsen altijd in liquide middelen beschikbaar moet zijn, dan wel op redelijke termijn dan wel tegen een redelijke boeterente opeisbaar zijn.

Ingeval ICS een (tijdelijk) overschot aan liquide middelen tot haar beschikking heeft, is het toegestaan dit overschot te beleggen voor een bepaalde periode. Maximaal 50% van dit overschot mag worden belegd in obligaties met een triple-A status.

Het beleggingsbeleid van ICS voorziet in de mogelijkheid om missiegerelateerde investeringen aan te gaan, bijvoorbeeld in de vorm van leningen of aandelen ten behoeve van social businesses. Het maximumbedrag aan toegestane missiegerelateerde investeringen is gelijk aan de stand van de bestemmingsreserve 'Structurele hulp'.

Toepassing van beleggingsbeleid door ICS in 2013

Eind 2013 bedraagt de cumulatieve hoogte van de continuïteitsreserve en de bestemmingsfondsen ruim 1,3 miljoen euro. Het totale bedrag aan kasgeld en direct opeisbare bank- en spaarrekeningen bedraagt eind 2013 circa 1,2 miljoen euro. Hiermee blijft ICS ongeveer een ton achter op haar beleidsdoelstelling. Dit is te verklaren door het bedrag dat in 2013 al wel is toegevoegd aan het bestemmingsfonds, maar nog niet in liquiditeit is ontvangen van de betrokken donoren

(totaal 265.000 euro). In 2004 is besloten een deel van de overtollige middelen te beleggen in een deposito van € 300.000. De looptijd van de deposito is tot 1 september 2014. Gezien de stand van de liquide middelen zal deze deposito in 2014 waarschijnlijk niet verlengd worden, waardoor het bedrag toegevoegd kan worden aan de vrij beschikbare liquide middelen.

Het totale bedrag aan missiegerelateerde investeringen bedraagt eind 2013 € 141.335, na aftrek van de voorziening voor oninbare leningen. Dit valt ruim binnen de gestelde bandbreedte, aangezien de hoogte van de bestemmingsreserves in het kader van 'Structurele hulp' eind 2013 ruim € 636.000 bedraagt.

Treasurybeleid ICS

Het treasurybeleid van ICS is onderdeel van het Financieel Statuut van ICS. De laatste versie van dit statuut is in april 2012 goedgekeurd door de Raad van Toezicht van ICS. In het treasurybeleid zijn ICS' principes op het gebied van cash- en treasurymanagement vastgelegd. Basisprincipe is dat op het vlak van treasury ICS prioriteit geeft aan risicomijding ten koste van opbrengstmaximalisatie.

ICS heeft als beleid om haar liquiditeit te spreiden over verschillende banken om afhankelijkheid en liquiditeitsrisico's te minimaliseren. ICS gaat alleen in zee met banken die een goede, betrouwbare reputatie hebben. Voor vreemde valuta die voor ICS' programma-uitvoering relevant zijn en een bepaalde mate van volatiliteit kennen sluit ICS valutafuture-contracten af. ICS betracht terughoudendheid in het verstrekken van zekerheidsstellingen en garanties.

De Raad van Toezicht van ICS moet expliciet goedkeuring verlenen aan tal van treasurygerelateerde besluiten zoals het verstrekken van zekerheidsstellingen en garanties en het aangaan of aanpassen van bankrelaties. Als onderdeel van haar cash management verstrekt ICS aan haar regio- en programmakantoren voorschotten die gemaximeerd zijn tot liquiditeitsbehoefte van één kwartaal. Kasbetalingen en voorschotten aan personeel dienen zoveel mogelijk beperkt te worden; voor voorschotten aan lokaal personeel zijn specifieke regelingen

rond afrekening en terugbetaling getroffen. Binnen de bandbreedte van het treasurybeleid en rekening houdend met het minimaliseren van risico's zoekt ICS naar mogelijkheden om een zo efficiënt mogelijke mix te realiseren van liquiditeiten beschikbaar in kas, op bankrekeningen en (vaste) deposito's.

Toepassing van treasurybeleid door ICS in 2013
ICS doet in Nederland zaken met 3 gerenommeerde banken (ABN AMRO, Rabobank en ING). Dit aantal wordt nog steeds als voldoende spreiding aangemerkt. Het overgrote deel van ICS' liquide middelen staat uit bij ABN AMRO, dit wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt doordat MFS-middelen via ABN AMRO-rekeningen lopen.

In 2013 heeft ICS voor risicobeheersing op de Keniaanse en Tanzaniaanse shillings valutatermijncontracten afgesloten. Hiermee was een belangrijk deel van het budget in deze valuta afgedekt. Voor 2014 zijn inmiddels ook contracten afgesloten.

In 2012 is een bankgarantie afgegeven in verband met de huur van het nieuwe kantoor in Amersfoort. Voor deze bankgarantie is toestemming verleend door de Raad van Toezicht. De garantie bedraagt € 13.899.

Gedurende 2013 heeft ICS gemiddeld één tot twee maanden aan liquide middelen voorgefinancierd aan haar regio- en programmakantoren.

PASSIVA

6. RESERVES EN FONDSEN

Vermogensbeleid ICS

In overeenstemming met de Richtlijnen voor Fondsenwervende Instellingen (Richtlijn 650) kent ICS een aantal verschillende reserves en fondsen, te weten:

- ▶ Continuïteitsreserve
- ▶ Bestemmingsreserves
- ▶ Overige reserves
- ▶ Bestemmingsfondsen

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve dient als buffer voor het geval er toekomstige calamiteiten plaatsvinden. De continuïteitsreserve bedraagt maximaal het bedrag gelijk aan de kosten van de werkorganisatie van ICS voor 1,5 jaar en bedraagt minimaal het bedrag gelijk aan de kosten van de werkorganisatie van ICS in Nederland voor 6 maanden. Hiermee wordt voldaan aan de eisen van VFI in het kader van de Code Goed Bestuur.

Bestemmingsreserves

ICS streeft ernaar budgetneutraal te werken, waarbij inkomsten en bestedingen tijdens een boekjaar in evenwicht zijn. Ingeval er overschotten of tekorten worden gerealiseerd over een boekjaar dan kunnen deze toegevoegd, respectievelijk onttrokken worden aan deze reserves met dien verstande dat een dergelijke mutatie voldoende onderbouwd kan worden in het licht van de doelstelling van een van deze reserves.

ICS kent een bestemmingsreserve in het kader van haar doelstelling 'Structurele hulp'. Daarnaast is in 2013 besloten een bestemmingsreserve op te bouwen om eventuele toekomstige negatieve koersontwikkelingen te kunnen opvangen. Eventuele tijdelijke tekorten of overschotten worden door Stichting ICS onttrokken, respectievelijk toegevoegd aan de bestemmingsreserve, voor zover deze tekorten/overschotten zijn veroorzaakt door onder-/overbestedingen aan deze doelstelling. Ingeval tekorten/overschotten zijn veroorzaakt vanwege andere redenen dan worden deze onttrokken, respectievelijk toegevoegd aan de continuïteitsreserve.

Bestemmingsfondsen

Bestemmingsfondsen worden gevormd wanneer subsidies of giften door donors zijn geoormd voor een specifiek project of programma-onderdeel en de subsidies of giften nog niet volledig zijn besteed per einde boekjaar. ICS stelt zich ten doel de looptijd van deze fondsen zoveel mogelijk te beperken, wat afhankelijk is van de voortgang van het project en specifieke eisen van de donor.

Reserves

	31 december 2013	31 december 2012
	€	€
Continuïteitsreserve	962.250	981.899
Bestemmingsreserves	657.037	561.677
	1.619.287	1.543.576

Continuïteitsreserve

Het verloop van deze reserve is als volgt:

	2013	2012
	€	€
Stand per 1 januari	981.899	901.862
Tekort, respectievelijk overschot	-19.649	80.037
Stand per 31 december	962.250	981.899

Toepassing van vermogensbeleid op de continuïteitsreserve door ICS in 2013

Op basis van de berekening volgens het vermogensbeleid zou de stand van de continuïteitsreserve vastgesteld

moeten worden op minimaal € 716.000 en maximaal € 2.147.000.

ICS zit ongeveer 2,5 ton boven de minimale hoogte, waarmee haar reserve voldoende omvang heeft.

Bestemmingsreserves

	31 december 2013	31 december 2012
	€	€
Bestemmingsreserve 'Structurele hulp'	212.780	309.277
Bestemmingsreserve 'Structurele hulp - revolving fund'	423.460	252.400
Bestemmingsreserve 'Koersrisico'	20.797	0
	657.037	561.677

Met ingang van 2012 is begonnen met het opzetten van een revolving fund, waardoor Stichting ICS in staat is boeren(groepen), lokale ondernemers en social businesses een lening te verstrekken. Om de risico's die deze leningen met zich meebrengen te beheersen en tevens liquiditeit vrij te spelen om leningen te verstrekken heeft ICS hier een specifieke reserve binnen de bestemmingsreserve 'Structurele hulp' opgezet.

Toepassing van vermogensbeleid door ICS in 2013

In 2013 is € 120.000 afgelost op de lening aan GFSI Trust en tegelijkertijd ruim 3 ton aan nieuwe leningen verstrekt (zie Financiële vaste activa). Aangezien op de leningen 1,5 ton is afgeboekt en voorzien in verband met (mogelijke) oninbaarheid bedraagt het totale saldo aan missiegerelateerde investeringen per einde boekjaar ruim € 141.000.

De bestemmingsreserves in verband met 'Structurele hulp' bedragen ruim € 636.000, waarmee circa 22% van de reserve per einde boekjaar wordt benut voor het verstrekken van missiegerelateerde investeringen. Gedurende 2013 is de bestemmingsreserve 'Structurele hulp' niet aangewend als garantievermogen ten behoeve van de implementatie van activiteiten.

Het verloop van de bestemmingsreserves over 2013 is als volgt:

	2013 €	2012 €
Stand per 1 januari	561.677	401.824
Af: bestedingen in het kader van uitfasering programma's	0	92.547
negatief resultaat business activiteiten	96.497	0
afboeking kredieten op reserve 'Revolving fund'	129.807	0
	335.373	309.277
Bij: toevoeging aan reserve 'Revolving fund'	300.867	252.400
koersresultaat toegevoegd aan reserve 'Koersrisico'	20.797	0
Stand per 31 december	657.037	561.677

FONDSEN

Bestemmingsfondsen

In verband met een aantal projecten zijn fondsen geworven in 2012 en 2013. Deze fondsen zijn in meer of mindere mate nog niet uitgegeven in 2013 en zullen in 2014 worden aangewend bij de implementatie van de projecten waarvoor geworven is.

	31 december 2013 €	31 december 2012 €
Bestemmingsfonds 'Structurele hulp'	364.007	229.624

Het verloop van dit bestemmingsfonds is als volgt:

	2013 €	2012 €
Stand per 1 januari	229.624	245.392
Af: besteed aan projecten tijdens boekjaar	229.624	232.727
	0	12.665
Bij: bestemde baten uit acties derden, te besteden aan projecten in volgend boekjaar	364.007	216.959
Stand per 31 december	364.007	229.624

Toepassing van vermogensbeleid door ICS in 2013

De looptijd van het bestemmingsfonds voor betreffende projecten is tot uiterlijk 31 december 2014.

7. VOORZIENINGEN

Het kantoor van ICS in Azië heeft voor haar medewerkers een voorziening opgebouwd. Aan medewerkers wordt een bedrag uitgekeerd wanneer zij uit dienst treden. Deze voorziening heeft overwegend een langlopend karakter.

	2013 €	2012 €
Stand per 1 januari	18.762	33.393
Mutatie in het boekjaar	8.102	-14.631
Stand per 31 december	26.864	18.762

De voorziening is gegroeid vanwege het toegenomen aantal medewerkers in Cambodja.

8. KORTLOPENDE SCHULDEN

	31 december 2013 €	31 december 2012 €
Bijdragen aan partnerorganisaties	3.827.610	3.721.510
Crediteuren	181.952	240.229
Loonheffing	32.226	27.481
Opbouw verplichting bij uitdiensttreding	57.640	41.791
Vakantiegeldverplichting	34.183	34.247
Vakantiedagenverplichting	31.976	32.059
Accountantskosten	28.134	27.163
Consultancykosten	7.811	9.508
Diversen	57.722	49.664
	4.259.254	4.183.652

De kortlopende schulden hebben een looptijd van korter dan één jaar.

De bijdragen aan partnerorganisaties betreffen toezeggingen aan partnerorganisaties die nog niet zijn uitgekeerd. In de meeste gevallen wordt dit veroorzaakt door het vertraagd opvragen van gelden door partners, of onderbesteding in de door deze partners uitgevoerde projecten.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN ACTIVA EN VERPLICHTINGEN

Belangrijke financiële rechten

Subsidie

In 2010 heeft het Ministerie van Buitenlandse Zaken ICS, als penvoerder van samenwerkingsverband Together4Change, MFS II subsidie toegekend voor de periode 2011 - 2015. Van de totale toegezegde subsidie van maximaal € 46.384.275 is voor de periode 2014 tot en met 2015 nog een bedrag van € 17.364.783 beschikbaar.

Belangrijke financiële plichten

Together4Change-samenwerkingsverband

Voortvloeiend uit de subsidie verstrekt in het kader van MFS II is ICS als penvoerder van Together4Change een aantal langlopende verplichtingen aangegaan met de volgende partners:

	Looptijd tot en met	2014 - 2015 €
Alliantiepartners		
Wilde Ganzen	31 december 2015	1.648.724
SOS Kinderdorpen	31 december 2015	4.833.854
Wereldkinderen	31 december 2015	1.079.291
Samenwerkingspartners		
Context	31 december 2015	410.717
ACPF	31 december 2015	1.105.173
Child and Youth Finance	31 december 2015	389.594
		9.467.353
Lokale partners		
Mkombozi (Tanzania)	31 december 2015	170.000
		170.000

Met de alliantiepartners is reeds in 2009 een samenwerkingsovereenkomst overeengekomen. De aan hen toegezegde bedragen zijn begin 2011 vastgesteld op basis van de MFS II subsidiebeschikking.

Met de samenwerkingspartners en de lokale partner zijn de contracten in 2011 afgesloten.

Huurverplichtingen

ICS Nederland

Het kantoor van ICS in Amersfoort wordt gehuurd op basis van een huurcontract dat afloopt d.d. 30 juni 2021. De jaarlijkse huurlasten bedragen € 32.760 (prijspeil 2013).

ICS Azië

Het regiokantoor in Siem Reap, Cambodja wordt gehuurd op basis van een huurcontract dat afloopt d.d. 30 april 2014. Het programmakantoor in Samrong, Cambodja wordt gehuurd op basis van een huurcontract dat afloopt d.d. 31 oktober 2014.

Daarnaast wordt in het kader van de programma's een stuk land geleast (looptijd tot en met december 2022) en een opleidingscentrum (looptijd tot en met 30 juni 2014). Het totale jaarlijkse huurbedrag voor deze lokaties in Azië bedraagt circa € 14.800 (prijspeil 2013).

ICS Afrika

Het regiokantoor in Nairobi, Kenia wordt gehuurd op basis van een huurcontract met een looptijd tot en met 30 september 2017. Het programmakantoor in Kakamega, Kenia wordt gehuurd op basis van een huurcontract dat d.d. 31 december 2014 afloopt.

Het programmakantoor in Shinyanga, Tanzania wordt gehuurd op basis van een huurcontract dat d.d. 31 december 2012 afloopt; het programmakantoor in Arusha, Tanzania wordt gehuurd op basis van een huurcontract dat d.d. 31 januari 2014 afloopt. Dit contract zal niet worden verlengd.

Het totale huurbedrag voor de kantoren in Afrika bedroeg in 2013 circa € 47.561.

Bankgarantie

In verband met de huur van het kantoor in Amersfoort is in 2012 een bankgarantie afgegeven ter grootte van € 13.899.

Valutatermijncontracten

ICS heeft valutatermijncontracten afgesloten voor zowel de Tanzaniaanse als Keniaanse shillings. Uit deze contracten vloeit de verplichting voort om in 2014 ten bedrage van ruim 1,8 miljoen euro aan Keniaanse en Tanzaniaanse shillings aan te kopen. Hiervoor is een deposit van 5% (€ 91.654) betaald in 2013, deze is verantwoord onder de vorderingen in de balans.

Vervaldatum	Wisselkoers	Contractbedrag in euro	Contractbedrag in vreemde valuta
Keniaanse shillings			
3 januari 2014	111,72	35.804	4.000.000
	115,95	77.188	8.950.000
3 februari 2014	112,06	35.695	4.000.000
	116,07	51.262	5.950.000
3 maart 2014	112,39	35.590	4.000.000
	116,18	51.644	6.000.000
1 april 2014	112,73	35.483	4.000.000
	116,30	105.761	12.300.000
2 mei 2014	113,07	35.376	4.000.000
	116,41	31.784	3.700.000
3 juni 2014	113,41	35.270	4.000.000
	116,53	78.091	9.100.000
1 juli 2014	113,80	35.149	4.000.000
	116,65	110.159	12.850.000
1 augustus 2014	114,20	35.026	4.000.000
	116,76	32.117	3.750.000
2 september 2014	114,60	34.904	4.000.000
	116,88	58.179	6.800.000
1 oktober 2014	115,00	34.783	4.000.000
	117,00	91.880	10.750.000
3 november 2014	115,40	34.662	4.000.000
	117,11	35.010	4.100.000
1 december 2014	115,81	34.539	4.000.000
	117,23	32.841	3.850.000
		1.178.197	136.100.000

Vervaldatum	Wisselkoers	Contractbedrag in euro	Contractbedrag in vreemde valuta
Tanzaniaanse shillings			
2 januari 2014	2.123,00	160.740	341.250.000
1 april 2014	2.127,00	216.855	461.250.000
1 juli 2014	2.133,00	126.582	270.000.000
1 oktober 2014	2.140,00	150.701	322.500.000
		654.878	1.395.000.000
		1.833.075	

TOELICHTING OP GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Baten

9. BATEN UIT EIGEN FONDSENWERVING

	Werkelijk 2013 €	Begroot 2013 €	Werkelijk 2012 €	Begroot 2014 €
<i>Mailings</i>	113.125	100.000	112.720	100.000
<i>Donaties en giften</i>				
Hulpouders / Kindambassadeurs	510.881	600.000	583.973	450.000
Schoolkinderfonds	97.340	100.000	88.529	100.000
Overige donaties en giften	64.676	150.000	72.715	50.000
	672.897	850.000	745.217	600.000
<i>Nalatenschappen</i>	-13.003	50.000	95.725	50.000
<i>Overige baten</i>				
Fondsen en bedrijven	431.685	1.765.000	975.997	500.000
<i>Totale baten uit eigen fondsenwerving</i>	1.204.704	2.765.000	1.929.659	1.250.000

De inkomsten uit eigen fondsenwerving zijn in 2013 fors gedaald ten opzichte van 2012 en blijven ook achter ten opzichte van de begroting 2013. In de particuliere markt is het ICS niet gelukt de dalende trend te stagneren en de geplande nieuwe fondsenwervingsproducten in de markt te zetten. Tevens zijn een tweetal nalatenschappen in 2013 afgeboekt. In voorgaande jaren is het te verwachten bedrag uit de nalatenschap te hoog ingeschat. Hierdoor ontstaat een negatieve bate aan nalatenschappen.

Tenslotte bleef de fondsenwerving onder fondsen en bedrijven ver achter op begroting en 2012. Dit is voor een belangrijk deel veroorzaakt door ons vertrek uit zowel Suba, Kenia als Simanjiro, Tanzania, waarvoor wij van Stichting Het Groene Woudt de afgelopen jaren grote bijdragen hebben ontvangen.

10. BATEN UIT ACTIES DERDEN

	Werkelijk 2013 €	Begroot 2013 €	Werkelijk 2012 €	Begroot 2014 €
<i>Wilde Ganzen / Rotary</i>	33.150	250.000	116.308	200.000
<i>Aqua 4 All</i>	53.549	0	0	0
<i>1% Club</i>	5.000	0	0	0
<i>Totale baten uit acties derden</i>	91.699	250.000	116.308	200.000

In 2013 zijn er twee acties geweest, één voor het SKYE project in Cambodja door uitgevoerd door Rotary met een premie van Wilde Ganzen en één voor water in west-Kenia, uitgevoerd door Rotary met een premie van Aqua 4 All. Verder zijn een aantal afrekeningen uit voorgaande jaren ontvangen.

11. BATEN UIT SUBSIDIES OVERHEDEN

	Werkelijk 2013 €	Begroot 2013 €	Werkelijk 2012 €	Begroot 2014 €
Ministerie van Buitenlandse Zaken (MFS II)	10.217.507	9.891.180	10.491.802	10.310.467
International Labour Organisation (ILO)	10.026	0	83.777	0
Overige subsidies	0	100.000	2.160	593.198
Totale baten uit subsidies overheden	10.227.533	9.991.180	10.577.740	10.903.665

In 2013 is er meer besteed aan MFS-subsidie. Er zijn meer projecten uitgevoerd in 2013 waar MFS-bijdrage aan toegekend is.

12. RENTEBATEN EN BATEN UIT BELEGGINGEN

	Werkelijk 2013 €	Begroot 2013 €	Werkelijk 2012 €	Begroot 2014 €
Rentebaten	56.625	85.000	112.233	60.000
Totaal rentebaten en baten uit beleggingen	56.625	85.000	112.233	60.000

Door de lage rentestand en de fors lagere liquiditeitspositie is er relatief weinig rente ontvangen in 2013. In 2013 is € 2.400 rente berekend over de lening aan Green Forest Social Investment Trust.

Van de ontvangen rente is een bedrag van € 33.304 toe te rekenen aan MFS II. Dit is de ontvangen rente op de vooruitontvangen subsidie van het Ministerie.

13. OVERIGE BATEN

	Werkelijk 2013 €	Begroot 2013 €	Werkelijk 2012 €	Begroot 2014 €
Verkoop activa	1.789	0	61.211	0
Overige baten	14.425	95.000	9.896	0
Totale overige baten	16.214	95.000	71.107	0

Bij de sluiting van kantoren in 2012 zijn activa verkocht, waardoor incidenteel hogere overige baten ontvangen zijn in 2012. In 2013 is managementfee begroot voor de op te richten businesses. Aangezien de ondernemingen nog in een opstartfase zitten is besloten af te zien van een doorbelasting van managementfee.

Lasten

Besteed aan doelstellingen						
MODEL C	Structurele hulp				Voorlichting	Subtotaal
	Programma A	Programma B	Programma C	subtotaal		
	14A	14B	14C	14	15	
	€	€	€	€	€	€
Bijdragen aan derden	3.781.355	2.120.298	1.080.715	6.982.369	0	6.982.369
Bijdragen aan eigen projecten	2.391.375	457.483	7.169	2.856.026	0	2.856.026
Kosten publiciteit en communicatie	0	0	0	0	52.515	52.515
	6.172.730	2.577.781	1.087.884	9.838.395	52.515	9.890.911
Operationele kosten						
Salarissen	262.736	52.355	6.922	322.012	40.334	362.346
Sociale en pensioenlasten	67.461	13.443	1.777	82.681	10.356	93.037
Overige personeelskosten	37.941	7.560	1.000	46.501	5.825	52.326
Reis- en verblijfskosten	34.861	6.695	810	42.367	6.689	49.056
Kantoorkosten	33.087	6.355	769	40.211	6.348	46.559
Afschrijvingen	22.395	4.301	521	27.217	4.297	31.514
Bestuurskosten	1.844	354	43	2.241	354	2.594
Inhuur derden	34.404	6.608	800	41.812	6.601	48.413
Algemene kosten	-5.094	-978	-118	-6.191	-977	-7.169
	489.634	96.693	12.523	598.850	79.826	678.676
Totale lasten	6.662.365	2.674.474	1.100.407	10.437.245	132.342	10.569.587

	Besteed aan werving baten				Kosten beheer en adminis- tratie	Totaal werkelijk 2013	Totaal begroot 2013	Totaal werkelijk 2012	Totaal begroot 2014
	Eigen fondsen- werving	Acties derden	Verkrijging subsidies overheden	subtotaal					
	16	17	18		19				
	€	€	€	€	€	€	€	€	€
Bijdragen aan derden	0	0	0	0	0	6.982.369	7.563.333	8.481.433	6.644.706
Bijdragen aan eigen projecten	0	0	0	0	0	2.856.026	4.044.104	2.485.750	4.081.907
Kosten publiciteit en communicatie	78.668	910	2.117	81.694	7.809	142.019	231.893	210.322	116.560
	78.668	910	2.117	81.694	7.809	9.980.414	11.839.330	11.177.505	10.843.173

Operationele kosten

Salarissen	69.814	22.001	117.536	209.352	193.086	764.784	747.591	708.198	794.664
Sociale en pensioen- lasten	17.926	5.649	30.179	53.754	49.577	196.368	181.466	174.260	200.156
Overige personeel- kosten	10.082	3.177	16.973	30.232	27.883	110.441	53.500	99.396	43.100
Reis- en verblijfskos- ten	9.443	3.092	13.868	26.403	27.779	103.238	104.537	99.995	109.160
Kantoorkosten	8.963	2.935	13.162	25.060	26.365	97.984	113.552	175.024	107.926
Afschrijvingen	6.067	1.986	8.909	16.962	17.846	66.322	50.254	47.644	42.000
Bestuurskosten	499	164	733	1.396	1.469	5.460	8.500	6.201	7.150
Inhuur derden	9.320	3.052	13.686	26.057	27.415	101.886	76.850	84.556	93.730
Algemene kosten	-1.380	-452	-2.027	-3.858	-4.060	-15.087	10.600	10.146	5.200
	130.733	41.605	213.020	385.358	367.362	1.431.396	1.346.850	1.405.420	1.403.086
Total expenses	209.401	42.515	215.136	467.052	375.171	11.411.810	13.186.180	12.582.925	12.246.259

Percentage bestedingen

	Werkelijk 2013	Begroot 2013	Werkelijk 2012	Begroot 2014
Totale bestedingen aan doelstellingen als een % van de totale baten	91,1%	93,1%	91,1%	92,0%
Totale bestedingen aan doelstellingen als een % van de totale lasten	92,6%	93,1%	92,8%	93,3%

Operationele kosten

De meest significante afwijkingen van de werkelijke operationele kosten in 2013 ten opzichte van de begroting kennen de volgende oorzaken:

Overige personeelskosten vielen veel hoger uit dan aanvankelijk begroot. In verband met vervanging bij zwangerschapsverlof en inhuur van een externe medewerker voor office support is de begroting voor tijdelijk personeel overschreden. Inhuur derden viel ook hoger uit dan begroot, omdat er op het vlak van HR een aantal adviestrajecten zijn geweest. De algemene kosten zijn negatief. Dit wordt veroorzaakt door positieve koersresultaten die op de algemene kosten worden geboekt.

14. STRUCTURELE HULP

14 A. Programma A: 'Investment in Social and Economic Change'

	Werkelijk 2013	Begroot 2013	Werkelijk 2012	Begroot 2014
	€	€	€	€
Bijdragen aan derden				
SOS Kinderdorpen	2.218.878	2.218.878	2.235.790	2.942.531
Aflatoun	72.049	72.049	147.050	0
Child & Youth Finance International	557.081	557.081	600.000	194.797
Health[e]Foundation	98.033	95.806	98.033	0
Context	207.000	207.000	207.000	177.910
Lokale partners ICS in Kenia	421.362	650.000	1.055.640	50.000
Lokale partners ICS in Tanzania	174.322	300.000	681.767	30.000
Lokale partners ICS in Cambodja	32.630	100.000	39.807	30.000
	3.781.355	4.200.814	5.065.087	3.425.238
Bijdragen aan eigen projecten				
Implementatie projecten in projectgebieden				
Projecten ICS in Kenia	881.488	768.220	781.165	1.322.144
Projecten ICS in Tanzania	848.975	1.308.220	745.428	799.889
Projecten ICS in Cambodja	572.314	896.319	569.851	886.975
Projecten ICS in Thailand	0	0	46.270	0
Projecten ICS in Laos	0	0	26.017	0
	2.302.777	2.972.760	2.168.731	3.009.008
Overige bijdragen aan eigen projecten				
T4C linking & learning / evaluaties	39.661	332.500	5.666	362.548
Trainingen en opleidingen	182	10.000	18.636	0
Programma-ontwikkeling	8.994	0	0	0
Missies, veldbezoeken en overig	39.762	34.672	36.739	29.800
	88.597	377.172	61.040	392.348
	2.391.375	3.349.932	2.229.771	3.401.356
Operationele kosten				
Doorbelasting conform Model C	489.634	359.932	393.320	476.496
	6.662.365	7.910.678	7.688.178	7.303.090

Binnen programma A is ruim minder besteed dan begroot. Belangrijkste oorzaak is het uitfaseren uit Suba, Kenia en Simanjiro, Tanzania. Hierdoor zijn zowel de gerealiseerde bijdragen aan partners als de eigen implementatie in met name Tanzania in 2013 fors lager dan begroot.

14 B. Programma B: 'Child Protection'

	Werkelijk 2013	Begroot 2013	Werkelijk 2012	Begroot 2014
	€	€	€	€
Bijdragen aan derden				
Wereldkinderen	893.449	829.032	837.372	698.127
The African Child Policy Forum (ACPF)	641.549	633.772	932.064	582.252
Lokale partners ICS in Kenia	323.724	370.000	314.990	472.503
Lokale partners ICS in Tanzania	173.601	350.000	199.106	253.731
Lokale partners ICS in Oeganda	0	0	70.000	0
Lokale partners ICS in Cambodja	82.868	175.000	0	186.750
Lokale partners ICS in Thailand	5.107	0	80.095	0
	2.120.298	2.357.804	2.433.627	2.193.363
Bijdragen aan eigen projecten				
Implementatie projecten in projectgebieden				
Projecten ICS in Kenia	151.699	158.350	92.350	134.204
Projecten ICS in Tanzania	128.633	158.350	58.374	220.086
Projecten ICS in Cambodja	139.543	144.044	0	158.740
Projecten ICS in Thailand	0	0	77.493	0
	419.875	460.744	228.217	513.030
Overige bijdragen aan eigen projecten				
T4C linking & learning / evaluaties	16.850	95.000	1.619	103.014
Opleidingen	7.283	2.000	2.162	0
Missies, veldbezoeken en overig	13.475	12.368	23.172	13.000
	37.608	109.368	26.952	116.014
	457.483	570.112	255.170	629.044
Operationele kosten				
Doorbelasting conform Model C	96.693	119.587	108.468	80.395
	2.674.474	3.047.503	2.797.265	2.902.802

In 2013 zijn de bijdragen aan eigen projecten in het child protection programma behoorlijk gegroeid ten opzichte van 2012. In Cambodja zijn inmiddels ook een tweetal partners gecontracteerd. Naar verwachting zal het programma verder groeien in 2014.

14 C. Programma C: 'Action for Children'

	Werkelijk 2013	Begroot 2013	Werkelijk 2012	Begroot 2014
	€	€	€	€
Bijdragen aan derden				
Wilde Ganzen	1.080.715	1.080.715	982.719	1.026.105
Bijdragen aan eigen projecten				
T4C linking & learning / evaluaties	7.169	48.060	809	51.507
Operationele kosten				
Doorbelasting conform Model C	12.430	11.773	12.094	12.688
	1.100.314	1.140.548	995.623	1.090.300

15. VOORLICHTING

	Werkelijk 2013	Begroot 2013	Werkelijk 2012	Begroot 2014
	€	€	€	€
Kosten publiciteit en communicatie				
Druk- en portiekosten direct mail en CC	22.587	24.000	44.201	15.000
Advertenties	2.061	10.000	10.362	1.000
Website	6.430	5.000	3.679	2.800
Radio en televisie	37	1.500	1.225	0
Stands en events	364	1.400	1.393	0
Brochures	3.294	3.000	4.072	1.400
Relatiedatabase	2.141	5.000	15.382	2.140
Inhuur derden	5.547	3.000	9.280	6.000
Overig	10.055	16.668	10.176	14.500
	52.515	69.568	99.771	42.840
Operationele kosten				
Doorbelasting conform Model C	79.826	108.915	91.525	84.250
	132.342	178.483	191.296	127.090

Op publiciteits- en communicatiekosten is door personele omstandigheden fors minder uitgegeven (met name advertenties en media) in 2013, waardoor de totale kosten in 2013 lager dan begroting en de kosten in 2012 zijn uitgevallen.

16. KOSTEN EIGEN FONDSENWERVING

	Werkelijk 2013	Begroot 2013	Werkelijk 2012	Begroot 2014
	€	€	€	€
Kosten publiciteit en communicatie				
Druk- en portiekosten direct mail en CC	52.703	56.000	44.201	35.000
Advertenties en inserts	2.061	10.000	10.362	1.000
Website	2.756	5.000	1.577	1.200
Radio en televisie	85	3.500	2.859	0
Stands en events	546	5.600	2.090	0
Brochures	1.412	3.000	1.745	600
Relatiedatabase	2.141	15.000	15.382	2.140
Inhuur derden	8.321	27.000	13.920	9.000
Overig	8.644	37.225	8.131	12.500
	78.668	162.325	100.267	61.440
Operationele kosten				
Doorbelasting conform Model C	130.733	206.510	139.642	131.532
	209.401	368.835	239.909	192.972

Op kosten publiciteit en communicatie is minder uitgegeven dan begroot en ten opzichte van 2012. Door personele omstandigheden zijn een aantal activiteiten op het vlak van fondsenwerving uitgesteld of niet gerealiseerd. Deze lagere bestedingen hebben met name betrekking op investeringen in de relatiedatabase, inhuur van derden en uitgaven aan media-uitingen.

De operationele kosten zijn ten opzichte van de begroting eveneens lager uitgevallen. Dit heeft enerzijds met het lagere activiteitsniveau op het gebied van eigen fondsenwerving te maken (geen investering in de relatiedatabase, minder media-uitingen). Anderszijds is de focus van de medewerkers van ICS in Nederland nog verder verschoven naar programma-implementatie en business development, waardoor er relatief minder kosten aan eigen fondsenwerving worden toegerekend.

Percentage eigen fondsenwerving

	Werkelijk 2013	Begroot 2013	Werkelijk 2012	Begroot 2014
Kosten eigen fondsenwerving als een percentage van baten uit eigen fondsenwerving	17,4%	13,3%	12,4%	15,4%

Door tegenvallende inkomsten op eigen fondsenwerving is het percentage voor kosten eigen fondsenwerving hoger dan begroot. De uitdagingen op het vlak van fondsenwerving hebben veel aandacht van het management van ICS en zullen in de komende jaren de prioriteit hebben binnen ICS.

17. KOSTEN ACTIES DERDEN

	Werkelijk 2013	Begroot 2013	Werkelijk 2012	Begroot 2014
	€	€	€	€
Kosten publiciteit en communicatie				
Stands en events	910	0	3.483	0
	910	0	3.483	0
Operationele kosten				
Doorbelasting conform Model C	41.605	28.138	53.217	41.588
	42.515	28.138	56.700	41.588

Werving van acties derden heeft in 2013 relatief meer tijd gekost dan aanvankelijk begroot. Als een gevolg hiervan is er meer tijd door ICS' medewerkers besteed en vallen de kosten als gevolg hiervan hoger uit.

18. KOSTEN VERKRIJGING SUBSIDIES OVERHEDEN

	Werkelijk 2013	Begroot 2013	Werkelijk 2012	Begroot 2014
	€	€	€	€
Kosten publiciteit en communicatie				
Algemene kosten PR	2.117	0	6.801	3.000
	2.117	0	6.801	3.000
Operationele kosten				
Doorbelasting conform Model C	213.020	222.825	214.469	189.532
	215.136	222.825	221.270	192.532

19. KOSTEN BEHEER EN ADMINISTRATIE

	Werkelijk 2013	Begroot 2013	Werkelijk 2012	Begroot 2014
	€	€	€	€
Kosten publiciteit en communicatie				
Algemene kosten PR (jaarverslag, CRM database)	7.809	0	0	9.280
	7.809	0	0	9.280
Operationele kosten				
Doorbelasting conform Model C	367.362	289.170	392.684	386.606
	375.171	289.170	392.684	395.886

Percentage eigen fondsenwerving

	Werkelijk 2013	Begroot 2013	Werkelijk 2012	Begroot 2014
Kosten beheer en administratie als % van de totale lasten	3,3%	2,2%	3,1%	3,2%

Ten opzichte van de begroting over 2013 zijn de doorbelastingen van een aantal medewerkers aan 'Beheer en administratie' in werkelijkheid hoger uitgevallen. Daarnaast is er op office support tijdelijk dubbele bezetting geweest. Hierdoor is de werkelijke doorbelasting aan 'Beheer en administratie' hoger uitgevallen dan begroot. Hierdoor valt het percentage voor kosten beheer en administratie ook hoger uit dan begroot, maar valt het nog ruim binnen de vastgestelde bandbreedte.

Toerekening kosten aan doelstellingen, werving baten en beheer en administratie

De toerekening van operationele kosten van ICS worden aan de doelstellingen, kosten werving baten en kosten beheer en administratie toegerekend op basis van een schatting van verdeling van bestede tijd van de medewerkers van ICS.

Voor de berekening van de toerekening van de operationele kosten werkt ICS met het format zoals deze is voorgescreven door de Vereniging van Fondsenwervende Instellingen (VFI).

ICS past het format niet geheel conform de richtlijnen van VFI toe, in afwijking op deze richtlijnen past ICS de volgende principes toe:

- ▶ ICS wijst de kosten van de regio- en programmakantoren in Afrika en Azië direct toe aan de doelstelling 'Structurele hulp'.
- ▶ Voor de operationele kosten in Nederland onderscheidt ICS twee typen kosten, namelijk personeelskosten (salarissen, sociale lasten, pensioenlasten en overige personeelskosten) en overige operationele kosten (reis- en verblijfskosten, kantoorkosten, afschrijvingen, bestuurskosten, inhuur derden en algemene kosten).

Personeelskosten worden toegewezen op basis van de schatting van bestede tijd aan de doelstellingen, werving baten en beheer en administratie en houdt daarbij rekening met het verschil in salaris per medewerker. Hiermee doet ICS recht aan het feit dat toewijzing van inzet van medewerkers voor bepaalde activiteiten een specifieke expertise behoeven, wat zich vertaalt in de kosten van deze medewerkers.

Voor de overige operationele kosten wordt deze methode niet toegepast. Deze kosten worden toegewezen op basis van geschatte bestede uren per activiteit, zonder daarbij rekening te houden met het verschil in salaris tussen medewerkers. In 2013 is met de volgende percentages gewerkt:

Personeelscategorie	Doelstellingen		Werving baten			Beheer en administratie	Totaal
	Structurele hulp	Voorlichting	Eigen fondsen-werving	Acties derden	Werving subsidies		
Algemeen directeur	31%	4%	12%	5%	15%	33%	100%
Programmamanagers	82%	0%	5%	0%	13%	0%	100%
Programmamedewerkers	100%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
Kwaliteit & PM&E	22%	0%	0%	0%	54%	24%	100%
Office support	21%	8%	8%	0%	3%	59%	100%
Financiën & HR	13%	3%	4%	1%	5%	75%	100%
Fondsenwerving & communicatie	8%	24%	30%	12%	11%	15%	100%

Gemiddelde toewijzing van kosten in 2013:

Personeelskosten	42%	5%	9%	3%	15%	25%	100%
Overige operationele kosten	41%	6%	9%	3%	13%	27%	100%

Gemiddelde toewijzing van kosten in 2012:

Personeelskosten	36%	6%	10%	4%	16%	28%	100%
Overige operationele kosten	37%	7%	10%	4%	13%	29%	100%

BEZOLDINGEN RAAD VAN BESTUUR

In 2013 bestond de Raad van Bestuur van ICS uit een algemeen directeur, de heer Ronald Messelink. De salarissen van de Raad van Bestuur zijn ingeschaald op basis van het Besluit Bezoldiging Rijksambtenaren (BBRA). ICS hanteert in haar jaarrekening het format van 'Verantwoord Directiebeloning', welke is vastgesteld door de VFI.

	R.D.D. Messelink	
	algemeen directeur	
Dienstverband		
Aard (looptijd)	onbepaald	
Uren	36	
Parttime percentage	100%	
Periode	1 januari - 31 december	
Bezoldiging		
Jaarinkomen		
Brutosalaris	80.712	
Vakantiegeld	6.457	
Totaal jaarinkomen		87.169
SV lasten (werkgeversdeel)		
Werkgeversdeel sv premies		8.838
Belastbare vergoedingen/bijtellings		
Bijtelling privégebruik bedrijfsauto		8.225
Pensioenlasten (werkgeversdeel)		
Pensioenpremies t.l.v. werkgever		10.638
Overige beloningen op termijn		
Aanvulling op arbeidsongeschiktheidsverzekeringen		2.346
Totale bezoldiging 2013		117.216
Totale bezoldiging 2012		114.036

Het jaarinkomen van de directeurs ligt binnen het maximum van de VFI-beloningsregeling.

Bezoldigingen Raad van Toezicht

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen bezoldiging, behoudens een vergoeding voor werkelijk gemaakte kosten in het kader van hun functioneren als toezichthouder.

Het totale bedrag aan uitgekeerde onkostenvergoedingen bedroeg in 2013 € 2.276 (2012: € 1.009).

Er zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt aan de leden van de Raad van Toezicht.

Aantal medewerkers

In 2013 had ICS 86,6 werknemers -in full time eenheden- in dienst (2012: 69,7 fte's) die als volgt over de regio's zijn verdeeld:

	Werkelijk 2013 ftes	Werkelijk 2012 ftes
Nederland		
Algemeen directeur	1,0	1,0
Programmamanagers	2,0	1,9
Programmamedewerkers	2,9	2,8
Office support medewerkers	1,4	2,1
Kwaliteits- en PM&E-medewerkers	1,8	1,7
Financiële en HR-medewerkers	2,5	2,1
Fondsenwerving & communicatie medewerkers	3,0	3,1
	14,6	14,7
Afrika		
Regionaal kantoor	13,0	13,0
Programmakanatoren	23,0	20,0
Nafics Ltd	7,0	0,0
	43,0	33,0
Azië		
Regionaal kantoor	18,0	9,0
Programmakanatoren	11,0	13,0
	29,0	22,0
Totaal aantal medewerkers	86,6	69,7

Amersfoort, 25 april 2013

R.D.D. Messelink
Algemeen directeur

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Raad van Toezicht en de directie van Stichting ICS

Wij hebben de in dit verslag op pagina 9 tot en met 37 opgenomen geconsolideerde jaarrekening 2013 die deel uitmaakt van de jaarrekening van Stichting ICS te Amersfoort gecontroleerd. Deze geconsolideerde jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde balans per 31 december 2013 en de geconsolideerde staat van baten en lasten over 2013 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van de directie

De directie van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de geconsolideerde jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met Richtlijn 650 voor fondsenwervende instellingen van de Nederlandse Raad voor de Jaarverslaggeving en in overeenstemming met de Beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). De directie is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de geconsolideerde jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en de Beleidsregels toepassing WNT, inclusief het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de geconsolideerde jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de geconsolideerde jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de naleving van de WNT-eisen van financiële rechtmatigheid, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door de directie van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de geconsolideerde jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de geconsolideerde jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting ICS per 31 december 2013 en van het resultaat over 2013 in overeenstemming met Richtlijn 650 voor fondsenwervende instellingen van de Nederlandse Raad voor de Jaarverslaggeving en de Beleidsregels toepassing WNT.

Mededeling betreffende het jaarverslag

Wij hebben het jaarverslag gelezen teneinde van materieel belang zijnde inconsistenties, indien aanwezig, met de gecontroleerde jaarrekening te onderkennen. Op basis van het doorlezen van het jaarverslag vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de informatie in de jaarrekening en dat het jaarverslag alle informatie bevat die vereist is volgens Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende instellingen'. Wij hebben geen controle- of beoordelingswerkzaamheden uitgevoerd op de informatie in het jaarverslag.

Utrecht, 25 april 2014
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. W.A. van Ginkel RA

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Newtonlaan 205, 3584 BH Utrecht, Postbus 85096,
3508 AB Utrecht
T: 088 792 00 30, F: 088 792 95 08, www.pwc.nl

PwC is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

MEERJARENBEGROTING 2011 - 2015

	Begroot (origineel)	Werkelijk	Begroot (aangepast)	Begroot	Projectie
	2011 - 2015	2011 - 2013	2014	2015	2011 - 2015
	€	€	€	€	€
BATEN					
Baten uit eigen fondsenwerving	9.540.000	4.945.580	1.250.000	2.040.000	8.235.580
Baten uit acties van derden	1.140.000	455.262	200.000	360.000	1.015.262
Subsidies van overheden	46.684.274	29.170.506	10.903.665	8.624.514	48.698.685
Rentebaten en baten uit beleggingen	250.000	279.549	60.000	50.000	389.549
Overige baten	0	110.958	0	0	110.958
Totaal baten	57.614.274	34.961.855	12.413.665	11.074.514	58.450.034
LASTEN					
Bestemd aan doelstellingen					
Structurele hulp	53.015.909	31.432.026	11.296.192	10.038.311	52.766.529
Voorlichting	831.419	553.988	127.090	166.078	847.156
	53.847.329	31.986.014	11.423.282	10.204.390	53.613.685
<i>Werving baten</i>					
Kosten eigen fondsenwerving	1.822.267	689.697	192.972	363.745	1.246.414
Kosten acties derden	90.454	138.151	41.588	18.233	197.972
Kosten verkrijging subsidies overheden	765.207	638.261	192.532	153.957	984.750
	2.677.929	1.466.109	427.091	535.936	2.429.136
<i>Beheer en administratie</i>					
Kosten beheer en administratie	1.657.067	1.153.742	395.886	334.188	1.883.817
Totaal lasten	58.182.324	34.605.865	12.246.259	11.074.514	57.926.638
RESULTAAT	-568.050	355.990	167.406	0	523.396

ICS NL ICS Creating Change

Smallepad 32
3811 MG Amersfoort
Tel. +31(0)33 30 30 250
Email: info@ics.nl
www.ics.nl

ICS Azië ICS Asia headoffice

D-19 angkor shopping arcade.
Siem Reap, Cambodia
Tel: + 855 (0)63 763 528
Email: ics.cambodia@icsasia.org
www.ics.nl/home-en-US

ICS Africa Regional office ICS Africa

Gold Rock Park, Mombasa Road next to Tuffsteel complex
P.O. Box 13892-00800
Nairobi, Kenya
Tel. +254 (20) 206 3015/17/18
Fax +254 (20) 206 3013
Email: icsro@icsafrica.org
www.ics.nl/home-en-US/

KvK: 41188664
IBAN: NL81FTSB0707 0704 06
SWIFT: FTSBNL2R

Redactie: ICS Nederland
Vormgeving: Piraña grafisch ontwerp, Utrecht
Fotografie: Folkert Rinkema, Marijn Alders, Wouter Jansen en ICS

